

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

КУРСАВЫЯ ПРАЦЫ
ПА МЕТОДЫЦЫ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ
Ў ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАХ
Метадычныя рэкамендацыі

Мінск 2007

УДК 811.161.3(075.8)
ББК 81.2(4Бей)-923
К937

Друкуецца па рашэнні рэдакцыйна-выдавецкага савета БДПУ,
рэкамендавана секцыяй педагагічных навук (пракакол № 2 ад 03.10.06)

Складальнікі:

кандыдаты філалагічных навук, дацэнты кафедры беларускай мовы і
методыкі яе выкладання *В.У.Азарка, А.С.Васілеўская;*
кандыдат педагагічных навук *В.І.Свірыдзенка*

Рэцэнзенты:

кандыдат педагагічных навук, дацэнт кафедры рускай мовы БДПУ
А.В.Вернікоўская;

кандыдат педагагічных навук, дацэнт, намеснік дырэктара па
навукова-даследчай працы навукова-метадычнай установы
“Нацыянальны Інстыту адукацыі” Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь *Л.А.Худзенка*

Курсавыя працы па методыцы выкладання беларускай мовы ў пачатковых
класах : арганізацыя педагагічнага даследавання : метаад. рэк. / склад. В.У.Азарка
[і інш.]. – Мінск : БДПУ, 2007. – 64 с.

У дапаможніку прапануецца тэматыка курсавых прац па раздзелах методыкі
выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах. Распрацаваны парадкі па іх
выкананні, вызначаны этапы і паслядоўнасць выканання работы. Прыводзіцца
літаратура, якую можна выкарыстаць пры падрыхтоўцы і напісанні працы.

Адрасуецца студэнтам факультэта пачатковай адукацыі БДПУ, можа быць
выкарыстаны выкладчыкамі і навуковымі кіраўнікамі.

ПРАДМОВА

Напісанне курсавых прац па методыцы выкладання беларускай мовы – адна з важных формаў навукова-метадычнай падрыхтоўкі настаўнікаў пачатковых класаў, якая мае мэту пашырыць і паглыбіць веды ў пэўнай галіне методыкі выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах, навучыць выкарыстоўваць атрыманыя веды на практыцы, сфарміраваць асноўныя ўменні па арганізацыі і правядзенні навуковага даследавання.

Праца па методыцы мае сваю адметнасць: яе зместам, часткова або поўнасьцю, павінен стаць аналіз вопыту выкладання беларускай мовы і літаратурнага чытання, вядомы студэнтам па назіраннях або з асабістага вопыту. У працэсе даследавання студэнт павінен прадэманстраваць ўменні: абгрунтаваць актуальнасць, навізну і практычную значнасць праблемы; працаваць з навуковай літаратурай, апераваць тэрмінамі і паняццямі; класіфікаваць і аналізаваць фактычны матэрыял, абагульняць назіранні над ім, рабіць вывады; раскрываць змест даследаванай праблемы ў сістэматызаванай, паслядоўнай форме; пісьменна выкладаць тэарэтычны і фактычны матэрыял. Выкананне працы па методыцы выкладання беларускай мовы, такім чынам, садзейнічае глыбокаму засваенню тэорыі прадмета, далучэнню студэнтаў да метадычнай творчасці, знаёмству са штодзённай працай настаўніка.

Прапанаваныя тэмы курсавых прац у адпаведнасці з праграмай па методыцы выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах згрупаваныя ў шэсць раздзелаў: «Агульныя пытанні методыкі выкладання мовы і чытання ў пачатковай школе», «Методыка навучання грамаце», «Методыка класнага і пазакласнага чытання», «Методыка вывучэння асобных тэм школьнага курса беларускай мовы ў пачатковых класах», «Развіццё маўлення малодшых школьнікаў», «Выхаванне і развіццё малодшых школьнікаў на ўроках беларускай мовы і літаратурнага чытання».

Да кожнай тэмы падаюцца метадычныя рэкамендацыі, якія вызначаюць агульны кірунак працы.

ПАРАДАК ВЫКАНАННЯ КУРСАВОЙ ПРАЦЫ

Выбар тэмы. Студэнт выбірае тэму даследавання з улікам асабістай зацікаўленасці і рэальных умоў школы, дзе ён будзе праводзіць назіранні і эксперымент. Знаёмства з метадычнымі рэкамендацыямі і гутарка з навуковым кіраўніком павінны дапамагчы ўсвядоміць, што і як трэба зрабіць.

Падбор навуковай і метадычнай літаратуры. Сваю працу з літаратурай студэнт павінен пачаць з аналізу наступных падручнікаў і асноўных вучэбных дапаможнікаў:

Варановіч З. Б. Методыка выкладання беларускай мовы. Мінск, 1995.

Ворожбитова А. А. Начальное лингвисторическое образование: Методика преподавания русского языка: Таблицы, схемы, алгоритмы. М., 2002.

Вывучэнне беларускай мовы і літаратуры ў школе : зб. артыкулаў / Пад рэд. М. А. Лазарука. Мінск, 1988.

Выкладанне беларускай мовы ў школе / Пад рэд. М. Г. Яленскага. Мінск, 1994.

Катонова Е. М. Методика преподавания русского языка в начальной школе: курс лекций. Мінск, 2005.

Львов М. Р., Горецкий В. Г., Сосновская О. В. Методика преподавания русского языка в начальных классах. М., 2002.

Методыка беларускай мовы / Склад. І. Ц. Зяневіч. Мінск, 1971.

Методика преподавания русского языка / Под ред. М. Т. Баранова. М., 1990.

Методика преподавания русского языка в национальной школе / Под ред. Л. В. Шакировой. Л., 1990.

Методика развития речи на уроках русского языка / Под ред. Т. А. Ладыженской. М., 1991.

Методыка выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах / Пад рэд. А. П. Шанько. Мн, 1986.

Мурина Л. А. Методика русского языка в школах Беларуси. Мн, 1990.

Падгайскі Л. П. Методыка беларускай мовы. Мінск, 1981.

Протчанка В. У. Актуальныя праблемы тэорыі і практыкі навучання беларускай мове. Мінск, 2001.

Русский язык в начальных классах : Теория и практика обучения. М., 1997.

Акрамя таго неабходна звярнуцца да анатаванага бібліяграфічнага даведніка «Методыка выкладання беларускай мовы» (Мінск, 1993); удакладніць спіс літаратуры праз сістэматычны і алфавітны каталогі цэнтральных бібліятэк і бібліятэкі БДПУ; пазнаёміцца з публікацыямі па тэме даследавання ў

перыядычным друку — “Настаўніцкай газеце”, часопісах “Пачатковая школа”, “Пачатковае навучанне: сям’я, дзіцячы сад, школа”, “Роднае слова”, “Беларуская мова і літаратура ў школе” і інш.

Вывучэнне літаратуры. Знаёміцца з літаратурай пажадана ў храналагічнай паслядоўнасці, бо такі парадак дае магчымасць прасачыць станаўленне і развіццё тэорыі пытання. Варта звярнуць увагу на ступень распрацаванасці праблемы на сённяшні дзень, даследавання і недаследавання яе аспекты, пазіцыі розных аўтараў па пытанні, педагагічную, псіхалагічную і дыдактычную тэрміналогію.

Раім рабіць выпіскі на асобных лістках ці картках, што ў далейшым забяспечыць зручнасць карыстання, іх размеркаванне ў адпаведнасці з часткамі курсавой працы. На кожным аркушы ці картцы абавязкова пазначаюцца звесткі пра аўтара, назву працы, месца і год выдання (для артыкула — назва зборніка або часопіса), старонкі.

Запіс прачытанага матэрыялу можа быць розны: план або пералік асноўных пытанняў; фармуляванне тэзісаў – асноўных палажэнняў, выказаных аўтарам па гэтым пытанні; цытаванне з поўнай пашпартызацыяй; канспектаванне – падрабязны запіс матэрыялу, які ўключае план, тэзісы, цытаты, занатаванне асобных фактаў і аргументаў.

Складанне рабочага плана. Дэталёвы і добра прадуманы план-праспект дапамагае вызначыць сістэму і паслядоўнасць у выкладзе матэрыялу, канкрэтызаваць напрамкі даследавання, аб’яднаць сузалежныя часткі. У працэсе працы рабочы варыянт плана можа ўдакладняцца.

Назапашванне фактычнага матэрыялу. Студэнт павінен пазнаёміцца з планами і канспектамі ўрокаў і пазакласных мерапрыемстваў у школе; прааналізаваць вучнёўскія кантрольныя і навучальныя пісьмовыя работы; пратаколы паседжанняў метадычных секцый і педагагічнага савета школы; прааналізаваць праграмы і школьныя падручнікі, распрацаваць і правесці эксперымент.

План аналізу праграмы

1. Змест тлумачальнай запіскі.
2. Прынцыпы пабудовы праграмы.
3. Змест розных раздзелаў праграмы, размеркаванне вучэбнага матэрыялу па гадах навучання.
4. Адрозненні ў будове праграм для школ з рускай і беларускай мовамі навучання.

План частковага аналізу праграмы

1. Размеркаванне матэрыялу на пэўную тэму па гадах навучання.

2. Патрабаванні да ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па тэме па гадах навучання.

3. Адрозненні размеравання матэрыялу і патрабаванняў у праграмах для школ з рускай і беларускай мовамі навучання.

План цэласнага аналізу падручніка

1. Тытульная старонка (аўтар, назва, выдавецтва, год выдання, колькасць старонак).

2. Структура кнігі (у падручніку па чытанню аналізуецца тэматыка раздзелаў).

3. Суадносіны тэарэтычнага і практычнага матэрыялу, скіраванасць яго на вырашэнне адукацыйна-выхаваўчых задач.

4. Спосаб падачы тэарэтычнага матэрыялу, яго даступнасць.

5. Арганізацыя паўтарэння пройдзенага пры вывучэнні новага матэрыялу.

6. Прыёмы абагульнення новага матэрыялу.

7. Віды практыкаванняў у падручніку (у падручніку па чытанню прааналізаваць змест заданняў да тэкстаў розных жанраў – апавяданняў, вершай, баек і навукова-папулярных артыкулаў).

8. Аналіз матэрыялу для самастойнай працы вучняў.

9. Ілюстрацыйны матэрыял.

10. Арыентацыя падручніка на пазнавальную дзейнасць вучняў, развіццё іх маўлення.

11. Адпаведнасць падручніка патрабаванням школьнай праграмы.

12. Вартасці і недахопы падручніка.

План частковага аналізу падручніка

1. Тытульная старонка (аўтар, назва, выдавецтва, год выдання, колькасць старонак).

2. Месца канкрэтнай тэмы сярод іншых тэм.

3. Суадносіны тэарэтычнага і практычнага матэрыялу па тэме.

4. Спосаб падачы тэарэтычнага матэрыялу, яго даступнасць.

5. Арганізацыя паўтарэння пройдзенага пры вывучэнні новага матэрыялу.

6. Прыёмы абагульнення новага матэрыялу.

7. Віды практыкаванняў па тэме.

8. Аналіз матэрыялу для самастойнай працы вучняў.

9. Ілюстрацыйны матэрыял.

10. Вартасці і недахопы практыкаванняў і заданняў па пэўнай тэме ў падручніку.

Курсавая праца павінна абавязкова змяшчаць метадычную частку ў выглядзе практычна апрабіраваных планаў-канспектаў урокаў, сістэмы практыкаванняў і заданняў, метадычных рэкамендацый.

Афармляючы канспекты ўрокаў (уласных ці іншых настаўнікаў), студэнт павінен назваць тэму, вызначыць навучальна-выхаваўчыя задачы, акрэсліць тып урока, пералічыць абсталяванне, апісаць ход урока (мерапрыемства), назваўшы асноўныя навучальныя метады і прыёмы. Словы настаўніка падаюцца поўнасьцю, гутарка — у выглядзе сістэмы пытанняў і заданняў.

Вывучэнне метадычнай літаратуры і школьнай дакументацыі, гутаркі з настаўнікамі і вучнямі, назіранні і эксперымент дадуць студэнту дастатковы матэрыял для выканання курсавой працы.

Сістэматызацыя матэрыялу. Асноўны змест курсавой працы складае аналіз і ацэнка сабранага і прыведзенага ў сістэму матэрыялу. Назіранні і разважанні аўтара павінны прывесці да пэўных абагульненняў, вывадаў. Абгрунтаванымі, доказнымі з'яўляюцца тыя высновы, якія вынікаюць з непасрэднага аналізу фактаў, пацвярджаюцца тыповымі, характэрнымі прыкладамі.

Афармленне працы. Падчас напісання чарнавога варыянта канчаткова ўдакладняецца план работы, фармулююцца назвы раздзелаў і параграфіў (назва павінна дэманстраваць як аўтаномнасць, лагічную завершанасць кожнай часткі, так і яе суаднесенасць са зместам усяго даследавання). Студэнт выкладае асноўныя тэарэтычныя звесткі па разгледжаным пытанні, апісвае практыку навучання ці спецыяльна праведзены эксперымент, суправаджае іх метадычным каментарыем, аналізам, вывадамі.

Аформлены належным чынам першы варыянт аддаецца на праверку навуковаму кіраўніку. Дапрацаваную з улікам заўваг і парад курсавую працу можна перапісваць канчаткова і падаваць на абарону.

ПАТРАБАВАННІ ДА КУРСАВЫХ ПРАЦ

Прыкладны аб'ём работы (без дадаткаў і спісу літаратуры) у рукапісным варыянце – 45-50 старонак, у камп'ютарным варыянце – 20-25 (шрыфт – 14 пт, міжрадкавы інтэрвал – 1, колькасць радкоў на старонцы – 38-42). Левае поле – 30 мм, правае – 10 мм, верхняе і ніжняе — 20 мм.

У агульную нумарацыю ўключаюцца тытульны ліст і змест, хоць на іх нумар старонкі не ставіцца. На астатніх старонках нумар ставіцца ў цэнтры старонкі знізу.

Кожную структурную частку – УВОДЗІНЫ, ГЛАВЫ, ЗАКЛЮЧЭННЕ, СПІС ЛІТАРАТУРЫ, ДАДАТАК – трэба пачынаць з новай старонкі.

Структура курсавой працы

У стурктуру курсавой працы ўваходзяць тытульны ліст, змест, асноўная частка, заключэнне, спіс літаратуры.

На **тытульным лісце** (дадатак 1) пазначаюцца: поўная назва ўстановы адукацыі і назва кафедры, тэма, звесткі пра аўтара (факультэт, курс, прозвішча, імя, імя па бацьку), вучоная ступень і вучоная званне, прозвішча і ініцыялы навуковага кіраўніка; месца і год выканання працы.

Змест (дадатак 2) уяўляе сабой паслядоўны пералік пунктаў і падпунктаў курсавой працы. Усе загаловы пачынаюцца з вялікай літары, кропкі не ставяцца. Пунктам *Уводзіны*, *Заключэнне*, *Спіс літаратуры* парадкавы нумар не прысвойваецца.

Уводзіны ўключаюць абгрунтаванне выбару тэмы, яе актуальнасці, вызначэнне аб'екта, прадмета, мэты, задач, метадаў і базы даследавання (кожная рубрыка пачынаецца з чырвонага радка, назва рубрыкі вылучаецца іншым шрыфтам ці падкрэсліваннем).

Пры абгрунтаванні выбару і *актуальнасці тэмы* даследавання неабходна звярнуць увагу на ступень яе вывучанасці (сцісла асвятліць гісторыю пытання) і сфармуляваць праблему (назваць тое, што трэба вывучыць).

Мэта даследавання – тое, што ў агульным выглядзе павінна быць дасягнута падчас працы. Фармулюецца з выкарыстаннем дзеясловаў *абрунтаваць ролю, раскрыць, паказаць, устанавіць, распрацаваць* і інш. *Задачы* вынікаюць з мэты і канкрэтызуюць яе (напрыклад, *вывучыць, вызначыць, выявіць, абагульніць, праверыць у вопытнай працы, апрабіраваць* і г.д.).

Аб'ект – сфера, галіна пошуку, тая частка навукі ці практыкі, з якой даследчык непасрэдна мае справу (напрыклад, працэс фарміравання камунікатыўных уменняў).

Метады даследавання вызначаюцца з улікам спецыфікі задач. Могучь быць выкарыстаны: метады тэарэтычнага пошуку – аналіз навуковай і метадычнай літаратуры; вывучэнне метадалагічных асноў метадыкі выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах, вывучэнне гісторыі праблемы, аналіз і абагульненне матэрыялаў, атрыманых эмпірычным шляхам; метады даследавання педагагічнага працэсу – назіранне за працэсам навучання, вывучэнне пісьмовых прац, тэсціраванне, мадэліраванне, гутарка, апытанне, анкетаванне, аналіз і абагульненне вопыту (масавага і перадавога), аналіз дакументацыі; эксперымент – пошукавы, канстатуючы; метады матэматычнай статыстыкі – сярэдні паказчык, рэгістрацыя, ранжыраванне і г.д.

База даследавання: указваецца вучэбная ўстанова (нумар школы, класа), дзе праводзілася даследаванне.

Практычная значнасць: акрэсліваецца, кім і калі могуць быць выкарыстаны матэрыялы, атрыманыя ў ходзе даследавання.

У **асноўнай частцы** вылучаюцца главы, якія пры неабходнасці падзяляюцца на параграфы (іх не трэба афармляць з новай старонкі). Змест структурных частак адпавядае пастаўленым задачам: разглядаецца гістарычны і тэарэтычны аспекты праблемы даследавання, прыводзіцца крытычны аналіз навуковай і метадычнай літаратуры, асноўныя тэарэтычныя палажэнні пацвярджаюцца адказамі вучняў, вытрымкамі з іх пісьмовых работ, фрагментамі ўрокаў, вынікамі эксперыменту, лічбавымі дадзенымі. Студэнт аналізуе змест навучання, абгрунтоўвае выбар метадаў, прыёмаў, сродкаў навучання і кантролю, адказвае на пытанні: «З якой мэтай вучыць?», «Чаму вучыць?», «Як вучыць?», «Чаму так вучыць, а не інакш?», «Як кантраляваць засвоенае?». Кожная глава завяршаецца вывадамі або канстатацыяй вынікаў.

Спасылкі на літаратуру ў тэксце курсавой працы афармляюцца ў квадратных дужкі: [5] – спасылка на запіс у спісе літаратуры, [5, с.8] – спасылка з указаннем старонак працытаванай працы, [3;5;7] – спасылка на шэраг прац.

Заклучэнне можа быць прадстаўлена ў выглядзе або абагульненых вывадаў па кожнай главе, або як заключэнне, у якім абагульняецца змест працы, акрэсліваецца значэнне праведзенай працы для паляпшэння якасці навучання, даюцца практычныя рэкамендацыі, раскрываюцца далейшыя перспектывы даследавання тэмы.

Спіс выкарыстанай літаратуры падаецца ў алфавітным парадку з захаваннем бібліяграфічных патрабаванняў па схеме: прозвішча, ініцыялы аўтара; загаловак; тэматыка, від, назначэнне дакумента; звесткі аб адказнасці (складальнікі, рэдактары); звесткі аб выданні (месца і час выдання); аб'ём (глядзі дадатак 3). У спіс уключаюцца ўсе крыніцы, выкарыстаныя ў ходзе даследавання (не менш за 20-25).

Дадаткі ўключаюць схемы, табліцы, дыяграмы, матэрыялы даследавання. Кожны дадатак афармляецца на асобных лістах і мае свой тэматычны загаловак. У правым верхнім вугле ўказваецца парадкавы нумар “Дадатак 1”, “Дадатак 2”. Нумарацыя старонак працягваецца ў былым парадку.

ТЭМЫ КУРСАВЫХ ПРАЦ

І. АГУЛЬНЫЯ ПЫТАННІ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ МОВЫ І ЧЫТАННЯ Ё ПЧАТКОВЫХ КЛАСАХ

1. Гісторыя станаўлення і развіцця metodyкі выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах

Мэта – ахарактарызаваць этапы развіцця metodyкі выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах, раскрыць ролю асобных вучоных-метадыстаў у станаўленні metodyкі беларускай мовы як навукі.

У працы неабходна раскрыць погляды вядомых беларускіх пісьменнікаў, паэтаў, навукоўцаў канца XIX – пачатку XX стст. на беларускую мову і яе ролю ў навучанні і выхаванні дзяцей, апісаць працэс станаўлення metodyкі беларускай мовы ў 20-30-я гг., паказаць узмацненне сувязі тэорыі з практыкай у навучанні беларускай мове ў перыяд пасля Вялікай Айчыннай вайны, акрэсліць праблемы і задачы выкладання беларускай мовы ў 50 - 70-я і 80 – 90-я гг.

У практычнай частцы неабходна паказаць ролю асобных вучоных-метадыстаў (Я. Коласа, С. Некрашэвіча, А. Севярнёвай, М. Марчанка, А. Клышкі, Л. Падгайскага, Ф. Шанько, Я. Івашуціч) у станаўленні metodyкі выкладання беларускай мовы.

Літаратура

Бацвіннік М. Азбука на ўсе часы. Мінск, 2003.

Міцкевіч К. М. Методыка роднае мовы // Колас Я. Збор твораў: У 14 т. Т. 12. Мінск, 1976.

Методыка беларускай мовы / Склад. І. Ц. Зяневіч. Мінск, 1971.

Родионов В. Н. Якуб Колас – педагог-методист. Мінск, 1981.

2. Урок беларускай мовы ў пачатковых класах (традыцыя і наватарства)

Мэта – ахарактарызаваць урок як асноўную форму навучання і выхавання ў школе, тыпы і структуру ўрокаў беларускай мовы ў пачатковых класах.

У працы неабходна вызначыць сучасныя патрабаванні да ўрока беларускай мовы, ахарактарызаваць структурныя кампаненты ўрока, іх функцыі, тыпы і структуру, спыніцца на нетрадыцыйных формах правядзення ўрока, апісаць падрыхтоўку настаўніка да ўрока мовы і чытання, розныя віды планавання вучэбнага матэрыялу, акрэсліць умовы эфектыўнага правядзення ўрока.

У практычнай частцы неабходна зрабіць тэматычнае планаванне вивучэння пэўнай тэмы па беларускай мове ў канкрэтным класе і распрацаваць планы-канспекты ўрокаў розных тыпаў па гэтай тэме.

Літаратура

Беларуская мова. 3 клас / Пад агульн. рэд. А. А. Семянковай. Мазыр, 2003.
Кульневич С. В. , Лакоценина Т. П. Современный урок: В 2 ч. Ростов-н/Д, 2005.

Кульневич С. В. , Лакоценина Т. П. Нетрадиционные уроки в начальной школе: В 2 ч. Ростов-н/Д., 2004.

Нестандартныя формы ўрокаў у пачатковых класах: 3 вопыту работы настаўнікаў Гродзенскай вобласці. Гродна, 1993.

Панов Б. Т. Типы и структура уроков русского языка. М., 1986.

Усманова А. И. Интегрированный урок русского языка и чтения // Начальная школа. 2000. № 6. С. 46 - 48.

3. Выкарыстанне элементаў развіццёвага навучання на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах

Мэта – паказаць найбольш эфектыўныя шляхі выкарыстання элементаў развіццёвага навучання на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах.

У працы трэба раскрыць змест асноўных палажэнняў тэхналогіі развіццёвага навучання, сутнасць адукацыйнай сістэмы Д. Б. Эльконіна – В. В. Давыдава або Л. У. Занкова, вызначыць шляхі выкарыстання элементаў развіццёвага навучання на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах.

У практычнай частцы неабходна выявіць агульныя палажэнні традыцыйнага і развіццёвага навучання на аснове аналізу праграм па беларускай мове і літаратурным чытанні для пачатковых класаў, распрацаваць сістэму практыкаванняў развіццёвага характару пры вывучэнні адной з тэм школьнага курса мовы ў пачатковых класах.

Літаратура

Власенков А. И. Развивающее обучение русскому языку. М., 1983.

Гусакоўскі М. А. Што ж развівае развіццёвае навучанне? // Пачатковая школа. 1995. № 5-6. С. 5-6.

Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения. М., 1986.

Ждан А. М. Псіхалагічныя асновы развіццёвага навучання. Гістарычны аспект // Пачатковая школа. 2000. № 11. С. 8 - 10.

Малейка Г. У. Развіццёвае навучанне: магчымасці і вынікі // Народная асвета. 1997. № 1. С. 3-13.

Малейка Г. У. Што і як "развівае" развіццёвае навучанне // Адукацыя і выхаванне. 1997. № 1. С. 53-60.

Марышчук Л. У., Пішчова Г. У. Элементы развіццёвай тэхналогіі на ўроках навучання грамаце // Пачатковая школа. 1999. № 1. С. 3-5.

Палоннікаў А. А. Развіццёвае навучанне: межы развіцця // Пачатковая школа. 1997. № 5-6. С. 1-3.

Старовойтова Т. А., Андреева А. М. Развивающее обучение в начальной школе. Могилёв, 1998.

Цірынава В. Сістэмы развіццёвага навучання // Пачатковая школа. 2001. № 6. С.4-8.

4. Праблемнае навучанне на ўроках мовы і чытання ў пачатковых класах

Мэта – раскрыць тэхналогію праблемнага навучання і паказаць шляхі рэалізацыі яе на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць месца праблемнага навучання сярод іншых педагогічных тэхналогій, раскрыць сутнасць і структуру праблемнага ўрока, метады і прыёмы працы на кожным з яго этапаў, паказаць выкарыстанне праблемнага навучання на ўроках беларускай мовы і чытання, прааналізаваць праграмы і падручнікі па беларускай мове і чытанні ў аспекце праблемы даследавання.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць вынікі эксперыменту, распрацаваць праблемныя ўрокі па адной з тэм па мове або чытанні.

Літаратура

Вольская С. П. Праблемнае навучанне на ўроках беларускай мовы // Пачатковая школа. 2000. № 1. С. 9-10.

Мельникова Е. Л. Проблемный урок, или Как открывать знания с учениками. М., 2002.

Образовательная система «Школа 2100». Педагогика здравого смысла. Сборник материалов / Под науч. ред. А. А. Леонтьева. М., 2003.

5. Індывiдуальнае і дыферэнцыраванае навучанне беларускай мове і чытанню ў пачатковых класах

Мэта курсавой работы – акрэсліць шляхі рэалізацыі дыферэнцаванага і індывiдуальнага падыходу ў навучанні малодшых школьнікаў беларускай мове.

У працы неабходна раскрыць паняцце дыферэнцыяцыі і індывiдуалізацыі, апісаць метадалагічныя асновы, мэты і задачы, функцыі, формы дыферэнцыяцыі і індывiдуалізацыі, адзначыць асноўныя крытэрыі камплектацыі груп вучняў для правядзення дыферэнцыраванага навучання, ахарактарызаць індывiдуальны і дыферэнцыраваны падыход як адну з рыс асобна арыентаванага навучання беларускай мове ў пачатковых класах.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць праграмы і падручнікі для пачатковых класаў, распрацаваць практыкаванні і фрагменты ўрокаў па беларускай мове і чытанні для арганізацыі індывідуальнага і дыферэнцыраванага навучання, прапанаваць матэрыялы для арганізацыі знешняй дыферэнцыяцыі ў навучанні беларускай мове (напрыклад, план працы гуртка).

Літаратура

Абасов З. Дифференциация обучения: сущность и формы // Директор школы. 1999. № 8. С. 61-65.

Беларуская мова: Заняткі па інтарэсах у трэцім класе (Серыя “Родная мова ў пачатковай школе”) / Склад. А.Э. Арціменя Мазыр, 1997.

Вербицкая Н., Бодряков В. Технология «сортировки» по классам: [О критериях дифференциации учащихся] // Директор школы. 1997. № 2. С. 50 – 53.

Ганчарова Г. Ф. Арганізацыя дыферэнцыраванага навучання ў пачатковым звяне школы // Пачатковая школа. 2003. №7. С. 30-31.

Дифференцированный подход к обучению в начальной школе / Под ред. В. М. Прохоренко . Мозыр, 1997.

Зіновіч Л. А. Рознаўзроўнены дыдактычны матэрыял да ўрокаў па беларускай мове ў 3 класе. Мазыр, 2003.

Клевченя М. С. Проблемы теории и практики дифференцированного обучения. М., 1992.

Мурин Д. Н. Расширять дифференцированное обучение // Поиск новых путей: Из опыта работы. М., 1990. С.81-95.

Осмоловская И. М. Организация дифференцированного обучения в современной общеобразовательной школе. Москва - Воронеж, 1998.

Покровская С. Е. Теория и практика дифференцированного обучения. Минск, 2002.

6. Выкарыстанне новых педагогічных тэхналогій на ўроках мовы і чытання ў пачатковых класах

Мэта курсавой работы – паказаць найбольш эфектыўныя шляхі выкарыстання педагогічных тэхналогій на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах.

У рабоце неабходна разгледзець аб’ектыўныя перадумовы тэхналагізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу, даць агульнае ўяўленне пра школьныя тэхналогіі і іх тыпы.

У практычнай частцы трэба спыніцца на 1-2 канкрэтных тэхналогіях: раскрыць іх сутнасць і навуковыя ідэі, на якія яны абапіраюцца, сістэму дзеянняў настаўніка і вучняў, умовы эфектыўнага прымянення, прывесці прыклады ўрокаў

мовы і чытання з выкарыстаннем апісаных тэхналогій навучання або іх элементаў.

Літаратура

Запрудский Н. И. Современные школьные технологии. Мінск, 2004.

Гузеев В. В. Теория и практика интегральной образовательной технологии. М., 2001.

Кукушин В. С. Современные педагогические технологии: Начальная школа. Ростов-н/Д., 2003.

Нетрадыцыйныя падыходы да навучання мове і чытання малодшых школьнікаў. Брэст, 2003.

Педагогические технологии: Что это такое и как их использовать в школе. М., Тюмень, 1997.

Тэхналогія поўнага засваення. Беларуская мова. I частка: Брэст, 2002.

7. Сродкі навучання беларускай мове ў пачатковай школе

Мэта – паказаць найбольш эфектыўныя метады і прыёмы працы з рознымі сродкамі навучання на розных этапах урока пры вывучэнні розных тэм школьнага курса мовы.

У рабоце неабходна даць класіфікацыю сродкаў навучання беларускай мове, ахарактарызаваць асноўныя і неасноўныя сродкі, розныя віды вучэбнай тэхнікі і вучэбныя прылады (класная дошка, магнітафон, сшыткі і г.д.).

У практычнай частцы неабходна апісаць асаблівасці сучасных падручнікаў па беларускай мове і сшыткаў на друкаванай аснове для пачатковых класаў, распрацаваць планы-канспекты ўрокаў па пэўнай тэме ў канкрэтным класе з выкарыстаннем разнастайных сродкаў навучання, можна прапанаваць уласныя наглядныя дапаможнікі розных тыпаў.

Літаратура

Горбунова Н. Д. Перфокарта как способ концентрации и ускоренного изучения учебного материала на уроках русского языка // Начальная школа. 2001. № 11. С. 91 - 92.

Гостева Л. А. Применение перфокарт на уроках русского языка // Начальная школа. 2002. № 3. С. 56 – 59.

Левшунова Т. Л., Наумов В. В. Учитель, компьютер и русская грамматика // Пачатковая школа. 1998. № 2. С. 35.

Младковская Е. А. Рабочая тетрадь как средство содействия самостоятельности младших школьников // Начальная школа. 1999. № 8. С. 89 - 92.

8. Роля падручніка ў навучанні беларускай мове і чытання

Мэта – ахарактарызаваць падручнік як вядучы сродак навучання, раскрыць яго ролю ў навучанні малодшых школьнікаў беларускай мове і чытанню.

У рабоце трэба ахарактарызаваць інфармацыйную, трансфармацыйную, сістэматызуючую, выхаваўчую функцыі падручніка, паказаць формы прад'яўлення інфармацыі, рэалізацыю ў падручніках індывідуалізацыі навучання, сістэму паўтарэння вывучанага, даведачныя матэрыялы падручнікаў, рэалізацыю задач фарміравання навуковага светапогляду і выхавання, метадычны апарат падручнікаў.

У другой частцы неабходна прааналізаваць адзін з падручнікаў па беларускай мове або літаратурнаму чытанню для пачатковых класаў.

Літаратура

Верашчака Г. І. У выглядзе граматычнай казкі (Аналіз падручніка па беларускай мове. I клас А.Г.Тарасевіч, В.Л.Леановіч, А.М.Рудэнка) // Пачатковая школа. 2000. № 4. С. 17 -18.

Рачкова И. В. Книги, которые нам нужны // Начальная школа. 2002. № 9. С. 96 - 99.

Тарасевіч А. Г. Новы падручнік па беларускай мове // Пачатковая школа. 1996. № 8. С. 12 -13.

Хромова Е. В. Роль учебника в работе по развитию речи школьников // Начальная школа. 2003. № 2. С. 76 - 78.

9. Выкарыстанне тэхнічных сродкаў навучання на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковай школе

Мэта – паказаць найбольш эфектыўныя метады і прыёмы працы з ТСН на розных этапах урока беларускай мовы і чытання.

У рабоце неабходна раскрыць сутнасць дыдактычнага прынцыпу нагляднасці, ахарактарызаваць ТСН, якія належаць да розных груп нагляднасці; паказаць, як выкарыстоўваюцца ТСН на розных этапах урокаў беларускай мовы і чытання.

У практычнай частцы трэба распрацаваць урок і з выкарыстаннем розных ТСН па адной з тэм па мове або чытанні.

Літаратура

Гарыцкі У. Выкарыстанне фонахрэстаматыі пры вывучэнні казак // Беларуская мова і літаратура ў школе. 1989. № 7. С. 57 – 59.

10. Нагляднасць на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковай школе

Мэта – ахарактарызаваць сродкі нагляднасці на ўроках беларускай мовы і чытання і паказаць найбольш эфектыўныя шляхі іх выкарыстання на розных этапах заняткаў.

У працы неабходна раскрыць сутнасць дыдактычнага прынцыпу нагляднасці, ахарактарызаваць розныя групы нагляднасці; паказаць, як выкарыстоўваюцца сродкі нагляднасці на розных этапах урокаў беларускай мовы і чытання.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы і падручнікі па беларускай мове і чытанні, распрацаваць урокі з выкарыстаннем розных сродкаў нагляднасці па адной з тэм па мове або чытанні.

Літаратура

Гаркунова И. Л. Кино на уроках чтения во 2 классе // Вопросы методики чтения в начальной школе. М., 1964. С. 112 – 128.

Гогун Е. А. Графическая наглядность на уроках русского языка как средство развития младших школьников // Начальная школа. 2004. № 1. С.34-38.

Елкина А. И., Фортунатова Е. Я. Наглядность на уроках объяснительного чтения (1 - 4 классы). М., 1963.

Дашко Л. И. Наглядность при изучении русского языка в V – VII классах. М., 1965.

Пяткевіч Н. У. Наглядныя дапаможнікі — сапраўдная каштоўнасць // Пачатковая школа. 2001. № 6. С.14-16.

Шэўчык Н. І. Нагляднасць пры вывучэнні беларускай мовы: V – VI кл. Мінск, 1964.

11. Выкарыстанне карціны, малюнка на ўроках чытання і мовы

Мэта – ахарактарызаваць карціну, малюнак як сродкі навучання беларускай мове і чытання ў пачатковых класах, паказаць шляхі іх выкарыстання на розных этапах урока.

У працы неабходна ахарактарызаваць карціну як крыніцу выказванняў вучняў пры арганізацыі працы па развіцці звязнага маўлення, паказаць ролю раздатачнага матэрыялу (малюнкаў) ва ўзбагачэнні і актывізацыі слоўніка вучняў, назваць асноўныя метадычныя правілы прымянення гэтага віду нагляднасці.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы, падручнікі па беларускай мове і літаратурным чытанні для пачатковых класаў, распрацаваць планы-канспекты ўрокаў розных тыпаў з выкарыстаннем карцін, малюнкаў.

Літаратура

Васільева В. Як выкарыстоўваць карціну з казачным сюжэтам // Пралеска. 1995. № 10. С.11-12.

Караева С. А. Использование карточек с картинками на уроках русского языка // Начальная школа. 2003. № 8. С.39.

12. Выкарыстанне твораў вуснай народнай творчасці на ўроках мовы і чытання

Мэта – раскрыць асаблівасці працы з творамі вуснай народнай творчасці на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна ахарактарызаваць вусную народную творчасць як адзін з відаў мастацкай творчасці народа, віды фальклору, раскрыць асаблівасці выкарыстання твораў вуснай народнай творчасці на ўроках мовы і чытання.

У другой частцы трэба прааналізаваць праграмы і падручнікі па беларускай мове і чытанні для пачатковых класаў, распрацаваць сістэму практыкаванняў, фрагменты і канспекты ўрокаў па беларускай мове і чытанні з выкарыстаннем твораў вуснай народнай творчасці, якія ў найбольшай ступені раскрывалі б магчымасці твораў вуснай народнай творчасці ў навучанні і выхаванні школьнікаў.

Літаратура

Биткеев Н. Ц. Народное творчество как средство формирования этнического самосознания учащихся в начальной школе // Начальная школа. 1999. № 11. С. 48 - 52.

Горбунова Л. А. Использование фольклорных материалов (фольклора) при снятии умственного напряжения в процессе обучения младших школьников // Начальная школа. 2001. № 2. С. 91 - 92.

Осіпава М. П., Маліноўская А. І. Праз фальклор да нацыянальнай культуры // Пачатковая школа. 1998. № 4. С.31 - 32

Синцова А. А. Поэзия слова // Начальная школа. 1998. № 3. С.45-46.

Сучкоў І. І. Беларускі фальклор у школе: 1 клас. Мінск, 1996; 2 клас. Мінск, 2000; 3 клас. Мінск, 2001.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Казка на ўроках беларускай мовы і чытання

Народная песня на ўроках беларускай мовы і чытання

Прыказкі і прымаўкі на ўроках мовы і чытання

Загадкі на ўроках беларускай мовы і чытання

Скорагаворкі, пацешкі, лічылкі на ўроках беларускай мовы і чытання

Літаратура

Атбаканова Т. І. Мы складаем казку // Пачатковая школа. 2001. № 8. С. 12 - 13.

Григорьева М. Н. Учимся сочинять загадки // Начальная школа. 2003. № 4. С. 33 - 35.

Кабинетская Т. Н. Материалы для внеклассной работы с пословицами и поговорками // Начальная школа. 2000. № 12. С. 56 - 58.

Королева Т. П. Работа с пословицами на уроках русского языка // Начальная школа. 2000. № 7. С. 58 - 61.

Латышава Н. Гульні з загадкамі // Пачатковая школа. 2002. № 6. С. 44 - 46, № 10. С. 47, 2003. № 2. С. 50.

Латышава Н. С. Гульні з прымаўкамі і прыказкамі // Пачатковая школа. 2001. № 11. С. 25.

Латышава Н. С. Гуляем у скорогаворкі // Пачатковая школа. 2001. № 10. С. 32.

Львова М. Е. Воспитательная и образовательная роль загадок на уроках русского языка и литературы в начальной школе // Начальная школа. 1998. № 4. С.19-25.

Львова М. Е. Русская народная сказка на уроке и на внеклассном занятии // Начальная школа. 2001. № 12. С. 12-17.

Малыш М. А. Методыка выкарыстання загадак у пачатковай школе // Пачатковая адукацыя і выхаванне: праблемы, пошукі і знаходкі: штогадовы зборнік навуковых прац. Брэст, 1995. Вып. 2 . С.28-30.

Міхайлава А. Л. Педагагічная значнасць казачнага эпасу беларусаў // Пачатковая школа. 2002. № 4. С.20-22.

Мурашковска И. Н. Сказка, отворись // Пачатковая школа. 2000. № 8. С. 21 -23, № 9. С. 21 -22, № 10. С. 14 - 16.

Парахневич Е. И. Загадки на уроках русского языка // Пачатковая школа. 2000. № 9. С. 14 - 16.

Политова Н. И. Современные подходы к решению практических задач по развитию речи младших школьников в условиях активного использования фольклорного материала // Начальная школа плюс ДО и ПОСЛЕ. № 4. С. 48 – 53.

Разанаў І. І. Казка ў беларускай дзіцячай літаратуры. Мінск, 1962.

Сединкина В. Ф., Матушак Н. Г. Языковые возможности пословиц и поговорок // Начальная школа. 2002. № 12. С. 67 - 71.

Симонова Л. П. Загадки как средство экологического образования // Начальная школа. 2003. № 12. С.72-78.

Солахаў А. В. Рыфмаванкі на ўроках беларускай мовы // Пачатковая школа. 2000. № 4. С. 19 - 20.

Сухин И. Г. Это удивительное слово — «скороговорка» // Начальная школа. 1999. № 12. С. 72-75.

Сянкевіч М. І. Развіццё творчых уяўленняў малодшых школьнікаў на прыкладзе працы над казкай // Веснік Брэсцкага ун-та. 1999. № 5. С.50-54.

Циганкова Е. Г. Развитие внимания и памяти у детей в работе над сказкой // Начальная школа. 2001. № 9. С. 55 - 57.

Чанчибаева Т. П. Как я знакомя детей с пословицами разных народов // Начальная школа. 2004. № 3. С.63-64.

13. Рэалізацыя міжпрадметных сувязяў пры правядзенні ўрокаў мовы і чытання ў пачатковых класах

Мэта – раскрыць асновы рэалізацыі міжпрадметных сувязяў, паказаць іх ажыццяўленне пры правядзенні ўрокаў мовы і літаратурнага чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць значэнне міжпрадметных сувязяў, даць іх класіфікацыю, ахарактарызаваць асноўныя метады і прыёмы іх рэалізацыі на ўроках мовы і літаратурнага чытання ў пачатковых класах.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць праграму і падручнікі, паказаць, як рэалізуюцца ў выкладанні сувязі літаратурнага чытання і мовы, гісторыі, выяўленчага мастацтва, музыкі і г.д., распрацаваць адпаведныя канспекты ўрокаў па беларускай мове і літаратурным чытанні.

Літаратура

Архипова Т. Межпредметные связи: в чём их актуальность // Учитель. 2001. № 4. С.34-36.

Крот М. С. Міжпрадметныя сувязі на ўроках // Беларуская мова і літаратура. 2004.– № 4. С.32-36.

Манько Л. В. Содружество искусств на уроке // Начальная школа. 1999. № 10. С. 20 - 23.

Шишлянникова Н. П. Интеграция искусств на уроках // Начальная школа. 1999. № 10.– С. 25 - 30.

14. Пазакласная праца па беларускай мове і чытанні ў пачатковых класах

Мэта – апісаць метадыку арганізацыі пазакласнай працы па беларускай мове і чытанні ў пачатковых класах.

У рабоце неабходна ахарактарызаваць значэнне, мэты і задачы пазакласнай працы, раскрыць прынцыпы яе арганізацыі, асноўныя формы правядзення, рэалізацыю міжпрадметных сувязяў у пазакласнай працы, яе планаванне.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць вопыт арганізацыі пазакласнай працы ў пэўнай школе, прапанаваць уласнае планаванне пазакласных мерапрыемстваў для пэўнага класа, распрацоўкі некаторых з гэтых мерапрыемстваў.

Літаратура

Арціменя А. І. Беларускае слова: Заняткі па інтарэсах у 2,3,4 класах. Мазыр, 1997.

Григоренко О. В. Устный журнал по русскому языку // Начальная школа. 2000. С. 27 – 30.

Гучы, роднае слова!: Дапаможнік для пазакласнай работы па беларускай мове ў пачатковай школе / Укладальнікі: Ж. Н. Прымак, М. І. Канус. Мінск, 1994.

Ушаков Н. Н. Внеклассные занятия по русскому языку в начальных классах. М., 1988.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Класны куток і дзіцячы насценны друк

Гурток беларускай мовы

Віктарына як від пазакласнай працы

Літаратура

Арсирый А. Т. Занимательные материалы по русскому языку. М., 1995.

Ветошкина Е. В. Мы выпускаем классный журнал // Начальная школа. 2001. № 1. С. 66 - 67.

Ивакина Г. Н. Олимпиада по русскому языку в младших классах // Начальная школа плюс ДО и ПОСЛЕ. 2005. № 11. С. 50 – 52.

Ключихина Е. В. Выпускаем стенгазету // Начальная школа. 2004. № 3. С.59-60.

15. Арганізацыя кантролю ведаў, уменняў і навыкаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Мэта – даследаваць эфектыўнасць рознага віду кантролю ведаў, уменняў і навыкаў на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна ахарактарызаваць розныя віды вуснай і пісьмовай праверкі ведаў, уменняў і навыкаў, на аснове ўласнага вопыту ці вопыту іншых настаўнікаў распрацаваць метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і правядзенні такіх відаў дыягностыкі, як гутарка з вучнямі, вуснае апытванне, пісьмовыя адказы, работа з карткамі, кантрольныя дыктанты, сачыненні, пераклады, пераказы, тэсціраванне і інш.

У практычнай частцы неабходна пацвердзіць тэарэтычныя палажэнні фрагментамі ўрокаў з выкарыстаннем розных відаў кантролю.

Літаратура

Брэйва В. В. Кантроль у займальнай форме // Пачатковая школа. 2003. № 5. С. 28 - 30.

Богданова Г. А. Опрос на уроках русского языка: Книга для учителя: Из опыта работы. М., 1989.

Вантеева Л. Д., Смирнова А. Н., Машкова Е. В. Компьютерное тестирование как одна из форм контроля (тесты по русскому языку) // Начальная школа. 1999. № 5. С. 20 - 23.

Ивченков П.Ф. Контрольно-тренировочные работы на уроках русского языка: 4-8 кл. М., 1987.

Карпова Н. В. Организация контроля знаний, умений и навыков на уроках русского языка и литературного чтения // Начальная школа. 2004. № 1. С.27-34.

Літоўчык Н.М. Нетрадыцыйныя метады і формы кантролю ведаў малодшых школьнікаў // Пачатковая школа. 2003. № 6. С. 18 - 19.

II. МЕТОДЫКА НАВУЧАННЯ ГРАМАЦЕ

1. Метады навучання грамаце: гістарычны аспект

Мэта – зрабіць супастаўляльна-крытычны аналіз метадаў навучання грамаце.

У рабоце неабходна ахарактарызаваць навучанне грамаце як раздзел методыкі навучання беларускай мове ў пачатковых класах, даць азначэнне метаду навучання грамаце і прывесці класіфікацыю метадаў навучання грамаце, даць ацэнку асноўных метадаў навучання грамаце з пазіцыі сучасных патрабаванняў павышэння пазнаваўчай актыўнасці і самастойнасці вучняў.

У практычнай частцы трэба паказаць ролю асобных вучоных-метадыстаў (напрыклад, К. Дз. Ушынскага, Л. М. Талстога, Я. Коласа) у развіцці методыкі навучання грамаце, прааналізаваць 2 буквары: сучасны і адзін са старых буквароў (напрыклад, “Азбука” К. Дз. Ушынскага, “Беларускі лемантар” С.М.Некрасэвіча).

Літаратура

Ведь Н. И. Обучение грамоте. План-конспект урока по системе личностно-ориентированного обучения в подготовительном классе // Пачатковая школа. 2001. № 9. С. 25.

Стручаева Т. М. Обучение «письму-чтению»: история и современная практика // Начальная школа. 2004. № 5. С.83-86.

Глядзі літаратуру да тэмы I.1.

2. Праблемы навучання грамаце ў метадычнай спадчыне К. М. Міцкевіча (Якуба Коласа)

Мэта – раскрыць ролю Я. Коласа ў развіцці metodyкі навучання грамаце.

У рабоце неабходна паказаць ролю Я. Коласа ў развіцці metodyкі выкладання беларускай мовы, ахарактарызаваць яго “Методыку роднай мовы”, падрабязна прааналізаваць раздзел, прысвечаны навучанню грамаце (кароткі гістарычны агляд метадаў навучання мове; сінтэтычныя, аналітыка-сінтэтычныя метады; псіхафізічныя працэсы пры чытанні; навучанне грамаце па гукавым метадзе чытання-пісьма; навучанне грамаце па метадзе цэлых вобразаў) і агляду лемантароў.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць адзін з лемантароў, названых Я. Коласам у “Методыцы роднай мовы”, паказаць, як можна выкарыстоўваць некаторыя яго матэрыялы на ўроках навучання грамаце ў сучаснай школе.

Літаратура

Рычагоў А. Х. Я. Колас – педагог // Адукацыя і выхаванне. 1993. № 9. С. 96-103.

Яленскі М. Г., Антонова Н. У. Сучаснае прачытанне “Методыкі роднае мовы” К. Міцкевіча (Якуба Коласа) // Пачатковая школа. 2002. № 7. С. 6-8.

Глядзі літаратуру да тэмы I.1.

3. Сучасны метады навучання грамаце, яго мадыфікацыі і пастаянныя рысы

Мэта – ахарактарызаваць сучасны комплексны метады навучання грамаце.

У рабоце неабходна вызначыць псіхалагічныя і лінгвістычныя асновы metodyкі навучання грамаце, апісаць гукавы аналітыка-сінтэтычны метады распрацоўцы К. Дз. Ушынскага, ахарактарызаваць агульныя рысы (традыцыйныя і новыя) сучаснага комплекснага метады навучання грамаце.

У практычнай частцы трэба ахарактарызаваць сучасны буквар А. Клышкі, паказаць, як у ім рэалізуюцца рысы сучаснага метады навучання грамаце, распрацаваць планы-канспекты ўрокаў розных тыпаў у перыяд навучання грамаце.

Літаратура

Венгер Л. А. Воспитание и обучение детей шестого года жизни. М., 1987.

Горецкий В. Г. Об обучении грамоте // Начальная школа. 1999. № 9. С. 12 - 29.

Горецкий В. Г. О возможных вариантах обучения детей грамоте // Начальная школа. 2000. № 7. С. 35 - 46.

Нелипович З. И., Овчинникова Е. В. Новый подход к обучению детей чтению и письму // Пачатковая школа. 1999. № 4. С. 14 - 16.

Рапацевич Е. С. Технология раннего и интенсивного обучения грамоте // Печатковая школа. 2001. № 12. С. 4 - 6.

Решетова Т. А. Модели при обучении первоклассников чтению и письму // Начальная школа. 2001. № 8. С. 58 - 61.

Сальникова Т. П. Методика обучения грамоте. М., 2000.

4. Урок чытання і пісьма ў перыяд навучання грамаце

Мэта – вызначыць асаблівасці ўрокаў чытання і пісьма ў перыяд навучання грамаце.

У рабоце неабходна акрэсліць перыяды навучання грамаце, вызначыць патрабаванні да ўрокаў чытання і пісьма ў розных перыяды, тыпы і структуру гэтых урокаў.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць “Буквар” А. Клышкі, ахарактарызаваць сістэму ўрокаў чытання і пісьма ў перыяд навучання грамаце, распрацаваць планы-канспекты ўрокаў чытання і пісьма розных тыпаў у перыяд навучання грамаце.

Літаратура

Клышка А. Урокі пісьма ў першым класе // Печатковая школа. 1996. № 8. С. 1 - 4.

Плетнева Н. К. Уроки письма // Начальная школа. 1999. № 8. С. 68 - 69.

Строкова Р. С. Комбинированные уроки чтения и письма в период обучения грамоте // Начальная школа. 2003. № 9. С. 31 - 35.

Хрол Н. М. Зробім урокі пісьма цікавымі // Печатковая школа. 1998. № 5. С. 24.

Цярэшка Я. Г. Інтэграваныя ўрокі па роднай мове ў 1 класе школ з беларускай мовай навучання // Печатковая школа. 1992. № 3 - 9, № 11. - 12.

5. Дабукварны перыяд навучання чытання і пісьму шасцігодак

Мэта – раскрыць сутнасць працы ў дабукварны перыяд навучання грамаце.

У рабоце неабходна ахарактарызаваць чытанне і пісьмо як віды маўленчай дзейнасці, даць псіха-фізіялагічную характарыстыку працэсаў чытання і пісьма, паказаць шляхі вывучэння гатоўнасці дзяцей да навучання грамаце, вызначыць змест, задачы, метады і прыёмы працы ў падрыхтоўчы перыяд навучання грамаце.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць праграму і “Буквар” А. Клышкі, правесці канстатуючы эксперымент у першым класе (пачатак года) для вызначэння ступені гатоўнасці дзяцей да навучання грамаце, распрацаваць планы-канспекты ўсіх урокаў чытання і пісьма ў падрыхтоўчы перыяд навучання грамаце.

Літаратура

Бессчастлиная Е. И. Работа над составлением предложений в добукварный период в 1 классе // Начальная школа. 2000. № 12. С. 25-26.

Горецкий В. Г., Федосова Н. А. Методическое пособие по обучению грамоте и письму. М., 1996.

6. Букварны перыяд навучання чытанню і пісьму шасцігодак

Глядзі парады да тэмы 5.

Літаратура

Бязручка А. Р. Буквар: старонка за старонкай. Мінск, 2002.

Верашчака Г. І., Федаровіч Г. М. Развіццё маўленчай дзейнасці першакласнікаў: метадычныя распрацоўкі да “Буквара. Мінск, 2005.

Клышка А. Букварь: страницы и уроки. Методические рекомендации // Пачатковая школа. 1999. № 7. С. 2. № 8. С. 5, № 9. С. 9. № 10. С. 5. № 11. С. 14.

Пушкарева Р. А. Роль сюжетной игры в период обучения грамоте // Начальная школа. 2001. № 12. С. 27-32.

Сторожева Н. А. Букварь АБВГ // Пачатковая школа. 1992. № 6. - 11.

7. Вывучэнне гукаў у перыяд навучання грамаце

Мэта – раскрыць змест працы з гукамі ў перыяд навучання грамаце.

У рабоце неабходна ахарактарызаваць чытанне і пісьмо як віды маўленчай дзейнасці, гукавы лад беларускай мовы і яе графіку, агульныя рысы сучаснага комплекснага метаду навучання грамаце, працу над гукамі ў перыяд навучання грамаце (прыёмы гукавога аналізу і сінтэзу; дыдактычныя дапаможнікі, якія дапамагаюць праводзіць гукавы аналіз і сінтэз; артыкуляванне гукаў, праца над дыкцыяй).

У практычнай частцы трэба прааналізаваць праграму і “Буквар” А. Клышкі, вынікі эксперыменту ў першым класе (пачатак года), распрацаваць планы-канспекты ўрокаў навучання грамаце на розных ступенях і асобныя практыкаванні з выкарыстаннем розных прыёмаў працы з гукамі.

Літаратура

Кірюшкін В. А. Работа со схемами при обучении грамоте// Начальная школа. 2000. № 7. С. 47 - 57.

8. Фарміраванне першпачатковых навыкаў чытання

Мэта – ахарактарызаваць перыяды і ступені фарміравання першпачатковых навыкаў чытання.

У рабоце неабходна ахарактарызаваць чытанне як від маўленчай дзейнасці, даць псіха-фізіялагічную характарыстыку працэсу чытання, апісаць агульныя рысы сучаснага комплекснага метаду навучання грамаце, перыяды і ступені

фарміравання першапачатковых навыкаў чытання, вызначыць іх задачы, змест працы і асноўныя віды заняткаў на кожнай ступені.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць праграму і “Буквар” А. Клышкі, вынікі эксперыменту ў першым класе (пачатак года), распрацаваць планы-канспекты ўрокаў чытання ў кожным перыядзе, на кожнай ступені навучання.

Літаратура

Ионова Е. Н. Учить читать трудно, а переучивать еще труднее // Начальная школа. 2000. № 2. С. 28-34.

Коцур Н. А. Использование фонетической ритмики при чтении слоговых рядов в период обучения грамоте // Начальная школа. 2004. № 7. С.11-12.

Фонин Д. С. Слог и обучение слоговому чтению // Начальная школа. 1999. № 10. С. 52-55.

Царева Л. П. Как научить ребёнка читать. Минск, 2003.

Яшина Н. П. Учить читать трудно, но интересно // Начальная школа. 2001. № 6. С. 24-45.

9. Фарміраванне першапачатковых навыкаў пісьма і каліграфіі

Мэта – вызначыць шляхі фарміравання першапачатковых навыкаў пісьма і каліграфіі.

У рабоце неабходна акрэсліць задачы навучання пісьму, этапы фарміравання графічнага навыку, ахарактарызаваць сучасныя шрыфты-пропісі, арганізацыйныя і гігіенічныя ўмовы навучання пісьму.

У практычнай частцы трэба апісаць прыёмы навучання пісьму літар, тыповыя графічныя памылкі вучняў, адзначыць элементы арфаграфіі ў перыяд навучання грамаце, распрацаваць планы-канспекты ўрокаў пісьма ў розныя перыяды і на розных ступенях навучання грамаце.

Літаратура

Безруких М. М. Обучение письму. М., 1997.

Богаявленский Д. Н. Психология усвоения орфографии. М., 1966.

Губарэвіч Н. С. Друкаваныя і пісьмовыя літары // Пачатковая школа. 2003. № 5. – С.41-42.

Гурова Е. М. Подготовка руки ребенка к письму // Начальная школа. 2000. № 5. С. 61-62.

Желтовская Л. Я, Соколова Е. Н. Формирование каллиграфических навыков у младших школьников. М., 1987.

Илюхина В. А. Новые подходы к формированию графических навыков. Письмо «с секретом» // Начальная школа. 1999. № 10. С. 37-51.

Садовникова И. Н. Нарушение письменной речи у младших школьников. М., 1983.

Шинтарь З. Л. Обучение шестилеток письму // Печатковая школа. 2002. № 4. С. 30, 2003. № 4. С.32-33., № 6. С.35-39, 2004. № 4. С. 30.

10. Развіццё маўлення шасцігодак у перыяд навучання грамаце

Мэта – паказаць сутнасць працы па развіцці маўлення малодшых школьнікаў у перыяд навучання грамаце.

У працы неабходна ахарактарызаваць развіццё маўлення школьнікаў як галоўную задачу навучання роднай мове, паказаць асноўныя напрамкі развіцця маўлення малодшых школьнікаў у перыяд навучання грамаце (праца над гукавой культурай маўлення, узбагачэнне і актывізацыя слоўніка, праца са сказам, развіццё звязнага маўлення малодшых школьнікаў), раскрыць змест працы на кожным з іх.

У другой частцы трэба прааналізаваць праграму і “Буквар” А. Клышкі, вынікі эксперыменту ў першым класе (пачатак года), распрацаваць планы-канспекты ўрокаў навучання грамаце, на якіх будзе ажыццяўляцца развіццё маўлення першакласнікаў у розных напрамках.

Літаратура

Волохова М. К. Развитие речи в период обучения грамоте. Чебоксары. 1980.

11. Займальны матэрыял, дыдактычныя гульні і нагляднасць для навучання грамаце шасцігодак

Мэта – паказаць найбольш эфектыўныя шляхі выкарыстання займальнага матэрыялу, дыдактычных гульняў і нагляднасці на ўроках навучання грамаце.

У рабоце неабходна назваць псіхалагічныя асаблівасці шасцігодак, якімі абумоўлена неабходнасць выкарыстання на ўроках навучання грамаце займальнага матэрыялу, дыдактычных гульняў і нагляднасці, ахарактарызаваць сутнасць, ролю і віды займальнага матэрыялу, дыдактычных гульняў і нагляднасці.

У практычнай частцы трэба зрабіць аналіз праграм і буквара, паказаць найбольш эфектыўныя шляхі выкарыстання займальнага матэрыялу, дыдактычных гульняў і нагляднасці на ўроках навучання грамаце, распрацаваць адпаведныя планы-канспекты ўрокаў (2 - 3).

Літаратура

З любоўю да мовы: Практычны матэрыял для настаўнікаў пачатковых. Мінск, 1992.

Кавалеўская Н. І. Займальны матэрыял па навучанню грамаце ў 1 класе. Мінск, 1993.

Леановіч В. Л. Займальны матэрыял на ўроках беларускай мовы ў пачатковай школе // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. 2001. № 2. С.17-24.

Максімук Н. М. Дыдактычныя гульні для шасцігодак. Мінск, 1991.

Паўлоўская В. І. Мова: цікава і займальна. Мінск, 1989.

Салаўянчык А. І. Гуляй і вучыся. Мінск, 1992.

Солахаў А. В. Займальна ад А да Я. Мінск, 2004.

Старжынская Н. С. Займальны матэрыял па навучанню грамаце. Мінск, 1989.

ІІІ. МЕТОДЫКА КЛАСНАГА І ПАЗАКЛАСНАГА ЧЫТАННЯ

1. Метады навучання чытанню: гістарычны аспект

Мэта – правесці супастаўляльна-крытычны аналіз метадаў навучання чытанню.

Пры напісанні першай часткі курсавой працы варта выкарыстаць парады да тэмы ІІ.1.

У практычнай частцы курсавой працы студэнт павінен прааналізаваць раздзел “Методыка чытання” з “Методыкі роднай мовы” Якуба Коласа, разгледзець погляды І. І. Замоціна, прааналізаваць кнігі для чытання для пэўнага класа: вызначыць, на якія метады чытання арыентаваліся аўтары розных падручнікаў, апісаць структуру кніг, метадычны апарат.

Падручнікі для аналізу:

2 клас: Вітка В., Суша В. В., Ціханравава В. М. “Роднае слова”; Вольскі А. В., Гімпель І. А. “Беларусачка”, Вольскі А. В., Гімпель І. А. “Буслынка”; Клышка А. К. “Верасок”; «Заранка» (склад. А. В. Вольскі); “Кніжка-малышка” (склад. І. М. Савіцкі); **3 клас:** Вітка В., Суша В. В., Ціханравава В. М. “Роднае слова”; Вітка В., Шаўлоўская М. “Роднае слова”; Варапаева В. С., Куцанава Т. С. “Світанак”; **4 клас:** Агняцвет Э. С., Івашуціч Я. М. “Роднае слова”; Агняцвет Э., Івашуціч Я. М., Шышонак А. П. “Роднае слова”; Вітка В., Шаўлоўская М. Ф. “Роднае слова”; Клышка А. К. “Чабарок”, Смаршчок М. Ф. “Пралеска”; Шышонак А. П., Севасцьянава К. Д. “Роднае слова”; кнігі для пазакласнага чытання “Мая дарагая Радзіма” (склад. Б. В. Пятровіч); “Наш край” (склад. У. А. Сарока); «Ясная даль».

Літаратура

Гаварушка Я. Колас і Замоцін. Маладосць. 1982. № 11. С.160-167.

Логінава Т. У. Формы навучальна-выхаваўчай работы па літаратуры ў методыцы І. І. Замоціна // Урок літаратуры ў школе. Мінск, 1995. С.143-149.

Лугоўскі А. І. Літаратуразнавец і метадыст // Беларуская мова і літаратура ў школе. 1988. № 11. С.69-72.

Ляшук В. Я. Вывучэнне беларускай літаратуры ў школе: Гісторыка-метадычны нарыс (даваенны перыяд). Мінск, 1994.

Родионов В. Н. Якуб Колас – педагог. Мінск, 1981.

2. Сістэма літаратурнай адукацыі малодшых школьнікаў

Мэта – ахарактарызаваць сучасную сістэму літаратурнай адукацыі і выявіць яе эфектыўнасць.

У рабоце неабходна акрэсліць змест паняцця “сістэма літаратурнай адукацыі”, вылучыць этапы літаратурнай адукацыі і ахарактарызаваць кожны з іх: задачы, аб’ём вучэбнага матэрыялу, прынцыпы яго размеркавання, міжпрадметныя сувязі, праца па развіцці маўлення і творчых здольнасцей вучняў, патрабаванні да ведаў, уменняў і навыкаў.

У практычнай частцы студэнт павінен параўнаць праграмы па чытанні мінулых гадоў і сучасную праграму, вызначыць, наколькі эфектыўна рэалізацыя апошняй садзейнічае літаратурнай адукацыі малодшых школьнікаў, а таксама параўнаць беларускую сістэму літаратурнай адукацыі з адной з сістэм, распрацаванай расійскімі метадыстамі (О. В. Джажалей, О. В. Кубасавай, В. А. Левіным, Г. Н. Кудзінай і З. Н. Наўлянскай, М. П. Ваюшынай, Д.Б.Эльконіным і інш.).

Літаратура

Белік Г. А. У пошуках шляхоў павышэння эфектыўнасці літаратурнай адукацыі // Роднае слова. 2003. № 6. С.57-61.

Кубасова О. В. Как помочь ребенку стать читателем. М., 2004.

Кудина Г. Н., Новлянская З. Н. Литература как предмет эстетического цикла. 1 клас. М., 1994.

Левин В. А. Когда маленький школьник становится большим читателем.— М., 1994.

Літаратурнае чытанне: Працуем разам. Падрыхтоўчы, 1-3 класы. / Аўтар-укладальнік Р. Д. Сапыцкая. Мазыр, 2004.

Методические основы языкового образования и литературного развития младших школьников. СПб, 1996.

Светловская Н. Н. Чтение как обязательный компонент современной системы образования // Начальная школа. 2002. № 7. С. 24-28.

Сосновская О. В. Литературное чтение в начальной школе // Начальная школа. 2003. № 9. С. 15-23.

3. Урок чытання ў пачатковай школе

Мэта – вызначыць асаблівасці арганізацыі ўрокаў чытання ў пачатковых класах.

Глядзіце парады да тэмы I. 2. У практычнай частцы студэнт павінен прадставіць канспекты ўрокаў розных тыпаў і іх крытычны аналіз.

Літаратура

Гришкова И.М. Уроки литературных игр // Пачатковая школа. 1997. № 7, 12. 1998. № 4.

Лявонава П. І. Дзейнасць вучняў на ўроку чытання // Народная асвета. 1984. № 12. С. 18-22.

Обнорская О. А. Какими я вижу уроки чтения // Начальная школа. 2001. № 9. С. 58-62.

Оморокова М. И. Чтение в начальных классах. М., 2003.

Первова Г. М. Теоретико-методические основы планирования уроков чтения в начальных классах // Начальная школа. 2002. № 1. С. 46-53.

Штурбина Н. Л. Поиск путей повышения эффективности уроков чтения // Начальная школа. 2002. № 1. С. 67-70.

4. Фарміраванне і ўдасканаленне навыку чытання ў малодшых школьнікаў.

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы фарміравання і ўдасканалення навыку чытання ў малодшых школьнікаў.

У рабоце неабходна вызначыць месца і значэнне чытання ў працэсе развіцця малодшых школьнікаў, вылучыць і ахарактарызаваць этапы станаўлення навыку чытання, апісаць асноўныя метады і прыёмы працы па выпрацоўцы правільнасці, хуткасці, свядомасці, выразнасці чытання.

У практычнай частцы студэнт павінен, абапіраючыся на вынікі канстатуючага эксперыменту, распрацаваць сістэму працы па ўдасканаленні розных якасцей чытання (клас выбіраецца адвольна).

Літаратура

Актуальные проблемы методики обучения чтению в начальных классах. М., 1977.

Гаранькова І. М. Каб дзеці чыталі правільна, хутка, выразна // Пачатковая школа. 2000. № 5. С. 22-23.

Климанова Л. Ф. Обучение чтению в начальных классах // Начальная школа. 1999. № 9. С. 30-38.

Оморокова М. И. Совершенствование чтения младших школьников. М., 1997.

Паўлоўская В. І. Навучанне першакласнікаў звязнаму чытанню. Мінск, 1986.

Пути совершенствования техники чтения школьников: Методические рекомендации учителям . Харьков, 1978.

Сальникова Т. П. Методика обучения чтению. М.; Воронеж, 1996.

Серебренникова А. И. Обучение чтению младших школьников. М., 1981.

5. Выпрацоўка правільнасці і хуткасці чытання ў малодшых школьнікаў

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы фарміравання і ўдасканалення правільнасці і хуткасці чытання ў малодшых школьнікаў.

У працы трэба акрэсліць значэнне, задачы, прынцыпы і кірункі працы па выпрацоўцы правільнасці і хуткасці чытання, апісаць спецыяльныя практыкаванні, скіраваныя на ўдасканаленне зрокавых успрыманняў, развіццё артыкуляцыйнага апарату, рэгуляцыю дыхання.

У практычнай частцы студэнт павінен, абапіраючыся на вынікі канстатуючага эксперыменту, прааналізаваць тыповыя памылкі, якія дапускаюць малодшыя вучні ў час навучання чытанню, прапанаваць сістэму працы па выпрацоўцы правільнасці і хуткасці чытання ў 1 класе і праверыць яе эксперыментальна.

6. Выпрацоўка навыкаў свядомага чытання ў малодшых школьнікаў.

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы фарміравання і ўдасканалення свядомасці чытання ў малодшых школьнікаў.

У працы неабходна акрэсліць значэнне паняцця свядомасць чытання, вылучыць узроўні свядомага ўспрымання тэксту, разгледзець віды і прыёмы працы, скіраваныя на падрыхтоўку да ўспрымання твора, разуменне яго формы і зместу, а таксама на выпрацоўку ўласных адносін да прачытанага.

У практычнай частцы студэнт павінен на прыкладзе 2-3 мастацкіх твораў прапанаваць метадычныя рэкамендацыі па ўдасканаленні свядомасці чытання і праверыць іх эксперыментальна.

Літаратура

Зайцева А. И. Тесты для проверки осознанности чтения произведения // Начальная школа. 2003. № 9. С.24-27.

Кубасова О. В. Как помочь ребенку стать читателем. М., 2004.

7. Выпрацоўка выразнасці чытання ў малодшых школьнікаў

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы фарміравання і ўдасканалення выразнасці чытання ў малодшых школьнікаў.

У рабоце неабходна акрэсліць змест паняцця “выразнасць чытання”, ахарактарызаваць тэхнічныя і логіка-эмацыянальныя сродкі выразнасці, вызначыць умовы работы па выпрацоўцы выразнасці чытання і яе кірункі, адзначыць асаблівасці падрыхтоўчай работы і самога чытання тэкстаў розных жанраў.

У практычнай частцы студэнт павінен прадставіць сістэму практыкаванняў і метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні і ўдасканаленні выразнасці чытання. (клас выбіраецца адвольна).

Літаратура

Амасовіч Н. В. Вучым чытаць выразна // Пачатковая школа. 1997. № 5-9.

Горбушина Л. А. Обучение выразительному чтению младших школьников. М., 1981.

Кубасова О. В. Выразительное чтение. М., 2001.

Паўлоўская В. І. Выразнае чытанне ў пачатковых класах. Мінск, 1980.

8. Праца над тэхнікай чытання ў пачатковай школе

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы фарміравання і ўдасканалення тэхнікі чытання ў малодшых школьнікаў.

У курсавой рабоце неабходна акрэсліць змест паняцця тэхніка чытання, раскрыць ролю дыхання, тэмбру голасу, дыкцыі, арфаэпічных навыкаў для фарміравання тэхнікі маўлення, вызначыць умовы працы па выпрацоўцы тэхнікі чытання і яе кірункі.

У практычнай частцы неабходна прапанаваць сістэму практыкаванняў і метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні і ўдасканаленні тэхнікі чытання ў вучняў пэўнага класа.

Літаратура

Андреев О. А., Хралов Л. Н. Техника быстрого чтения. Минск, 1987.

Бессчастная Е. И. Как я работаю над техникой чтения своих учеников // Начальная школа. 2000. № 9. С. 76-79.

Боразнова Г. Д. Техника обучения чтению // Пачатковая школа. 2004. № 10. С. 36-38

Положенцева В. В. Пути становления механизма чтения в начальной школе // Начальная школа. 1999. № 10. С. 55-62.

9. Самастойная праца малодшых школьнікаў на ўроках літаратурнага чытання

Мэта – вызначыць ролю самастойнай работы як аднаго з найважнейшых сродкаў павышэння эфектыўнасці ўрокаў чытання.

У рабоце неабходна акрэсліць сутнасць паняцця «самастойная работа вучняў», вызначыць яе навучальна-выхаваўчае значэнне і месца на ўроках чытання ў пачатковых класах, ахарактарызаваць самастойную работу на розных этапах ўрока і пры выкананні дамашніх заданняў, апісаць прыёмы яе арганізацыі і правядзення, вызначыць іх прадуктыўнасць.

У практычнай частцы студэнт павінен на канкрэтных прыкладах паказаць, як можа быць арганізавана самастойнай працы вучняў пэўнага класа на ўроках літаратурнага чытання.

Літаратура

Івашуціч Я. М. Самастойная работа вучняў на ўроках чытання ў 3 класе // Народная асвета. 1972. № 8-11. 1993. № 1-2.

Карина Л. П. Самостоятельная работа на уроках чтения как средство развития познавательной активности // Начальная школа. 2004. № 7. С.28-30.

Марчанка М. Ц. Некаторыя пытанні метадыкі выкладання мовы ў пачатковай школе. Мінск, 1965.

10. Аналіз мастацкага тэксту на ўроках літаратурнага чытання ў пачатковай школе

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы аналізу мастацкага тэксту на ўроках літаратурнага чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць літаратуразнаўчыя асновы аналізу мастацкага твора і вызначыць спецыфіку правядзення такога аналізу ў пачатковых класах; выявіць асаблівасці ўспрымання мастацкіх твораў розных родаў і жанраў малодшымі школьнікамі, вылучыць этапы працы над мастацкім тэкстам і ахарактарызаваць метадыку працы з творам на розных этапах (першаснага сінтэзу, аналізу мастацкага твора, другаснага сінтэзу).

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць праграмы і падручнікі для канкрэтнага класа, прадставіць канспекты ўрокаў, прысвечаных аналізу мастацкіх твораў розных жанраў.

Літаратура

Анализ художественного произведения на уроках чтения во 2-м классе четырехлетней начальной школы: Методические рекомендации и разработки уроков. СПб, 1993.

Волченко Т. В. Некоторые приемы работы с художественным произведением на уроке литературы в начальной школе // Начальная школа. 2001. № 11. С.34-36.

Воюшина М. П. Формирование системы читательских умений в процессе анализа художественного произведения // Начальная школа. 2004. № 3. С.39-43.

Козырева А. С., Яковлева В.И. Виды работы над текстом на уроках чтения // Начальная школа. 1990. № 3. С.67-69.

Кудина Г. Н., Новлянская З. Н., Мелик-Пашаев А. А. Как развивать художественное восприятие у школьников. М., 1988.

Лазарева В. А. Технология анализа художественного текста на уроках литературного чтения в начальной школе. М., 2003.

Тарасова И. А. Доминантный анализ художественного произведения в начальной школе // Начальная школа: плюс и минус. 2001. № 8. С. 26-29.

Тарасова И. А. Анализ или интерпретация? // Начальная школа. 2003. № 10. С. 32-35.

Шпунтов А. И., Иванова Е. И. Когда художественное произведение может быть воспринято младшими школьниками полноценно // Начальная школа. 1995. № 10. С. 20-24.

11. Методыка працы над вершамі ў пачатковых класах

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы вывучэння вершаў на ўроках літаратурнага чытання ў пачатковых класах.

У працы варта акрэсліць жанравую спецыфіку вершаваных твораў, прааналізаваць асаблівасці іх успрымання вучнямі малодшых класаў, разгледзець розныя прыёмы і метады першаснага ўспрымання, аналізу і другаснага сінтэзу вершаў.

У практычнай частцы павінны быць прадстаўлены метадычныя рэкамендацыі па вывучэнні 4-5 вершаў, канспекты адпаведных урокаў ці іх фрагментаў.

Літаратура

Граблева В. Н. Словесное рисование на уроках чтения при изучении лирических произведений // Начальная школа. 2000. № 11. С. 19-25.

Кузнецова Н. А. Методика изучения основ стиховедения в начальной школе // Начальная школа. 2003. № 10. С. 16-25.

Литвиненко И. А. Стихотворения о природе на уроках чтения // Начальная школа: плюс До и После. 2005. № 7. С. 23-27.

Минькова В. Н. Достучаться до сердца ребенка. Работа на уроках литературного чтения с лирическими стихотворениями // Начальная школа. 2000. № 11. С. 26-30.

Сянкевіч М. І. Ісці ад слова. Лінгваметадычныя асновы асэнсавання і аналізу лірычных вершаў на ўроках літаратурнага чытання ў пачатковых класах // Пачатковая школа. 2004. № 1.

Шарапова О. Методика чтения лирических стихотворений и поэтических описаний природы // Начальная школа. 2000. № 4. С. 28-32.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Методыка працы над байкамі ў пачатковых класах

Методыка працы над апавяданнямі ў пачатковых класах

Методыка працы над казкамі ў пачатковых класах

Асаблівасці арганізацыі вывучэння навукова-пазнавальнай літаратуры ў пачатковых класах

Літаратура

Аншакова С. Ю. Работа над эпитетом как средством раскрытия жанровых особенностей сказки // Начальная школа. 2004. № 6. С.55-57.

Павільч А. А. Параўнальнае вывучэнне беларускіх і замежных казак // Пачатковая школа. 2005. № 4. С. 38-47.

Савченко Н. В. Особенности художественного чтения сказок // Пачатковая школа. 2005. № 9. С. 10-11.

Сандалова Э. Ф., Жукова И. Л. Разжечь огонь любознательности. Вовлечение детей в чтение научно-познавательной литературы // Начальная школа. 2000. № 4. С. 25-27.

Свиридова Е. В. Волшебные сказки и приемы их анализа на уроках литературного чтения // Начальная школа. 2004. № 6. С.12-14.

Сидорчук Т. А., Хоменко Н. Н. Анализ сюжетов сказок с помощью ситуативной игры «Да-Нет» // Пачатковая школа. 2001. № 11. С. 14-16.

Степанова А. И. Методика изучения крупнообъемных художественных произведений // Начальная школа. 2001. № 12. С. 6-11.

Тимофеева О. Работа с научно-популярной книгой на уроках внеклассного чтения // Начальная школа. 2002. № 2. С. 12-15.

12. Фарміраванне чытацкай самастойнасці малодшых школьнікаў

Мэта – ахарактарызаваць сучасную сістэму фарміравання чытацкай самастойнасці малодшых школьнікаў.

У працы неабходна акрэсліць паняцце “сістэма фарміравання чытацкай самастойнасці”, вылучыць асноўныя этапы і ахарактарызаваць іх: назваць мэту і прынцыпы навучання, патрабаванні да вучэбнага матэрыялу, апісаць методыку арганізацыі вучэбнай дзейнасці вучняў, віды бібліятэчна-бібліяграфічнай дапамогі, структуру ўрокаў пазакласнага чытання.

У практычнай частцы неабходна прадставіць аналіз праграмы па літаратурным чытанні, вынікі анкетавання малодшых школьнікаў і іх бацькоў,

аналіз бібліятэчных фармуляраў, прапанаваць сістэму працы па фарміраванні чытацкай самастойнасці вучняў пэўнага класа.

Літаратура

Внеклассная и внешкольная работа по литературе / Под ред. проф. Я. А. Ротковича. М., 1974.

Габелева Е. А. Дневник читателя // Начальная школа. 2000. № 6. С. 95-97.

Куликова С. В. Внеурочная работа с книгой // Начальная школа. 2000. № 3. С. 31-32.

Лис Е. С. Воспитание читателя // Пачатковая школа. 2000. № 6. С. 15.

Светловская Н. Н. Разговор по существу темы, или Что такое полноценное чтение в начальной школе с позиций теории формирования читательской самостоятельности // Начальная школа. 2000. № 2. С. 24-27.

Светловская Н. Н. Обучение чтению и законы формирования читателя // Начальная школа. 2003. № 1. С.11-18.

Уроки внеклассного чтения / Сост. Г. Нестурх. М., 1980.

13. Чытацкія інтарэсы вучняў пачатковых класаў

Мэта – даследаваць чытацкія інтарэсы малодшых школьнікаў.

У рабоце неабходна акрэсліць сутнасць паняцця “чытацкі інтарэс”, апісаць спосабы вывучэння начытанасці малодшых школьнікаў і іх адносін да пэўнага літаратурнага роду, канкрэтнага пісьменніка або твора.

У практычнай частцы студэнт павінен, абапіраючыся на вынікі эксперыменту, распрацаваць метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі працы, скіраванай на пашырэнне чытацкіх інтарэсаў вучняў пачатковых класаў.

Літаратура

Варапаева В. С., Куцанава Т. С. Што чытаць дзецям // Пачатковая школа. 1998. № 6. С. 22-24.

Кочетова П. Б. Как и почему меняются читательские интересы младших школьников и что с этим делать // Начальная школа. 2003. № 1. С.19-24.

14. Арганізацыя пазакласнага чытання ў пачатковых класах

Мэта – ахарактарызаваць сістэму арганізацыі пазакласнага чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна раскрыць значэнне пазакласнага чытання ў сістэме літаратурнай адукацыі малодшых школьнікаў; апісаць формы кіравання самастойным чытаннем вучняў пачатковых класаў; прасачыць сувязь урокаў пазакласнага чытання з асноўным курсам; апісаць тыпы і структуру ўрокаў пазакласнага чытання; прааналізаваць падыходы да планавання пазакласнага чытання ў пачатковых класах;

У практычнай частцы студэнт павінен распрацаваць сістэму ўрокаў пазакласнага чытання ў адным з класаў (на выбар) і прадставіць канспекты ўрокаў розных тыпаў.

Літаратура

Арганізацыя пазакласнага чытання ў пачатковых класах / Пад рэд. З. М. Клецкай.– Мінск, 1975.

Грышкова І. М. Урок-канферэнцыя па кнізе А. Клышкі “Францыск Скарына, альбо Як да нас прыйшла кніга”. Пазакласнае чытанне ў 4 класе // Пачатковая школа. 2000. № 9. С. 12-14.

Зайцава Т. І. Мой родны кут, як ты мне мілы! Пазакласнае чытанне ў выглядзе вуснага часопіса // Пачатковая школа. 2000. № 2. С. 33.

Куцанава Т. С., Варапаева В. С. Пазакласнае чытанне ў пачатковых класах. Мінск, 1970.

Светловская Н. Н. Методика внеклассного чтения. М., 1991.

15. Урокі пазакласнага чытання па творах Васіля Віткі

Мэта – распрацаваць эфектыўную сістэму ўрокаў пазакласнага чытання па творах Васіля Віткі.

У працы неабходна спыніцца на ролі Васіля Віткі ў станаўленні дзіцячай літаратуры, ахарактарызаваць творы, знаёмства з якімі прадугледжана праграмай па літаратурным чытанні ў 1-4 класах.

У практычнай частцы студэнт павінен распрацаваць сістэму ўрокаў пазакласнага чытання па творах Васіля Віткі ў пачатковых класах, а таксама прадставіць канспекты ўрокаў розных тыпаў.

Літаратура

Кухаронак В. Г. Ставім оперу. Праграма пастаноўкі дзіцячай оперы «Вавёрчына гора» па аднайменнай казцы В. Віткі // Пачатковая школа. 1999. № 10, 12.

Курсавая праца можа быць напісана па творах любога дзіцячага пісьменніка.

16. Праца з газетай і часопісам на ўроках пазакласнага чытання

Мэта – распрацаваць эфектыўную сістэму арганізацыі працы з перыядычным друкам.

У працы неабходна ахарактарызаваць урок чытання перыядычнага друку як адзін з тыпаў урокаў пазакласнага чытання, выявіць яго асаблівасці, апісаць метады і прыёмы працы.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць адносіны малодшых школьнікаў да перыядычнага друку, прапанаваць сістэму заданняў, скіраваную на

фарміраванне ў вучняў 1-4 класаў умення чытаць, успрымаць, ствараць творы публіцыстычнага жанру. Эфектыўнасць прапанаванай сістэмы працы неабходна праверыць эксперыментальна.

Літаратура

Козлова С. В. Как работать над заметкой в газету в III классе // Начальная школа. 1999. № 3. С. 30-31.

Сазановіч А. В. “Вясёлка — наш сябар” // Пачатковая школа. 2000. № 10. С. 32.

17. Развіццё маўлення малодшых школьнікаў на ўроках чытання ў пачатковых класах

Мэта – вызначыць эфектыўныя метады і прыёмы развіцця маўлення малодшых школьнікаў на ўроках чытання ў пачатковых класаў.

У рабоце неабходна вызначыць мэты і задачы працы па развіцці маўлення малодшых школьнікаў на ўроках чытання, прааналізаваць адпаведныя раздзелы ў школьнай праграме, раскрыць сутнасць асноўных відаў працы па развіцці маўлення вучняў пачатковых класаў на розных этапах вывучэння мастацкага твора – падчас уступнай гутаркі (маўленне настаўніка як узор развітай мовы, каментарыі незразумелых слоў), пры чытанні і засваенні зместу (выразнае чытанне, завучванне на памяць, складанне планаў, пераказ твораў), у час аналізу – праца над вобразнымі сродкамі, лексіка-фразеалагічныя практыкаванні).

У практычнай частцы трэба спыніцца на працы па развіцці маўлення на ўроках чытання ў канкрэтным класе, прадставіць аналіз праграмы і падручніка, прапанаваць сістэму працы, прадставіць канспекты ўрокаў ці іх фрагментаў.

Літаратура

Биричевская Т. Б. Развитие литературного творчества младших школьников // Начальная школа. 2001. № 2. С. 86-88.

Блохин И. А. Анализ читаемого как средство развития речи младших школьников // Начальная школа. 1995. № 2. С. 54-57.

Ліпкіна А. І. Развіццё мыслення на ўроках тлумачальнага чытання. Мн, 1986.

Супрунюк Е. Н. Моделирование на уроках литературного чтения и образовательные эффекты // Начальная школа. 2004. № 4. С. 43-45.

Метадычныя. можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Удасканаленне вуснага маўлення малодшых школьнікаў на ўроках чытання

Слоўнікавая праца на ўроках літаратурнага чытання ў пачатковых класах

Навучанне аўдзіраванню на ўроках чытання ў пачатковых класах

18. Вывучэнне традыцый, звычаяў і абрадаў беларусаў на ўроках класнага і пазакласнага чытання

Мэта – вызначыць найбольш эфектыўныя прыёмы выкарыстання этнаграфічных звестак на ўроках чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць ролю этнаграфічнага матэрыялу ў выхаванні і навучання малодшых школьнікаў, выявіць месца і прыёмы ўвядзення звестак пра традыцыі, звычаі і абрады беларусаў на ўроках класнага і пазакласнага чытання.

У практычнай частцы неабходна распрацаваць метадычныя рэкамендацыі па вывучэнню традыцый, звычаяў і абрадаў беларусаў на ўроках класнага і пазакласнага чытання, а таксама прадставіць канспекты адпаведных урокаў ці іх фрагментаў.

19. Займальны матэрыял і дыдактычныя гульні на ўроках чытання ў пачатковай школе

Мэта – распрацаваць метадычныя рэкамендацыі па выкарыстанні займальнага матэрыялу і дыдактычных гульняў на ўроках чытання ў пачатковых класах.

Глядзі парады да тэмы 2.11.

Літаратура

Абдुльменова З. З. «Игра — это искра, зажигающая огонек пытливости и любознательности» // Начальная школа. 2003. № 11. С. 24-29.

Аникеева Н.П. Воспитание игрой. М., 1986.

Веселая З.А. Игра принимает всех. Мінск, 1985.

Кашлев С. С. Технология игр-путешествий // Пачатковая школа. 1999. № 7. С. 21-24.

Падалко А.Е. Задачи и упражнения по развитию творческой фантазии учащихся. М., 1985.

Пранцова Г. В. Использование игры для активизации мышления учащихся // Поиск новых путей: Из опыта работы. М., 1990. С.59-65.

Родари Дж. Грамматика фантазии. М., 1978.

IV. МЕТОДЫКА ВЫВУЧЭННЯ АСОБНЫХ ТЭМ ШКОЛЬНАГА КУРСА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ў ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАХ

1. Метады навучэння беларускай мове ў пачатковых класах: іх пастаянныя рысы і мадыфікацыі

Мэта – апісаць найбольш эфектыўныя метады навучэння беларускай мове ў пачатковых класах.

У працы неабходна раскрыць паняцце “метады”, акрэсліць розныя падыходы ды вызначэння гэтага тэрміна і класіфікацыі метадаў вывучэння беларускай мовы, апісаць метады навучання мове, паказаць іх гістарычнае развіццё і сучасныя інавацыі.

У практычнай частцы на аснове ўласных назіранняў ці планаў-канспектаў урокаў прааналізаваць метады, выкарыстаныя настаўнікамі на ўроках мовы ў пачатковай школе, адзначыць іх эфектыўнасць на пэўных этапах урока; неабходна распрацаваць і апрабіраваць урокі (фрагменты ўрокаў) з выкарыстаннем розных метадаў навучання.

Літаратура

Бобанский Ю. А. Методы обучения в современной общеобразовательной школе. М., 1985.

Методы обучения в общеобразовательной школе / Под ред. Н. И. Кудряшова. М., 1983.

2. Асаблівасці фарміравання моўных паняццяў у малодшых школьнікаў

Мэта – вызначыць шляхі і спосабы фарміравання моўных паняццяў у малодшых школьнікаў.

У працы неабходна акрэсліць кола паняццяў, якія павінен засвоіць малодшы школьнік, адзначыць патрабаванні, што прад’яўляюцца да ведаў і ўменняў вучня, выявіць спецыфіку засваення моўных паняццяў у пачатковай школе, акрэсліць формы працы з моўным матэрыялам.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць праграмы і падручнікі, даць эксперыментальна правераныя метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні асноўных моўных паняццяў у малодшых школьнікаў, прадставіць канспекты ўрокаў і дыдактычныя матэрыялы.

Літаратура

Локтионова Н. А. Предварительное знакомство первоклассников с некоторыми лингвистическими понятиями // Начальная школа. 1990. № 10. С.17-21.

Львов М. Р. Формирование грамматических понятий у младших школьников // Начальная школа. 1981. №11. С. 23-26.

Овчинникова И. Г. Лингвистическая теория на уроках русского языка в современной школе // Начальная школа: плюс До и После. 2002. № 6-7.

3. Фарміраванне арфаграфічных навыкаў у малодшых школьнікаў

Мэта – вызначыць асноўныя шляхі фарміравання арфаграфічных навыкаў у малодшых школьнікаў.

У працы неабходна выявіць значэнне вывучэння арфаграфіі, акрэсліць уменні і навыкі, якія павінны набыць вучні пачатковых класаў у працэсе вывучэння арфаграфіі, раскрыць змест працы па арфаграфіі ў пачатковай школе, апісаць метады і прыёмы фарміравання арфаграфічных навыкаў.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, распрацаваць і апрабіраваць сістэму практыкаванняў, накіраваных на засваенне правіл правапісу беларускай мовы.

Літаратура

Александров И. А. Работа над трудными словами в начальной школе. М., 1960.

Ибрагимова Ф. Ф., Хабибуллина Л. М. Орфографическая зарядка // Начальная школа. 2003. № 12. С. 32-35.

Львов М. Р. Основы обучения правописанию в начальной школе. М., 1986.

Львов М. Р. Правописание в начальной школе. М., 1998.

Назарова Л. К. Активизация обучения правописанию. М., 1962.

Рождественский Н. С. Развитие орфографических навыков у учащихся 2 класса. М., 1961.

4. Методыка працы з дыктантамі розных відаў

Мэта – ахарактарызаваць методыку правядзення асноўных відаў дыктантаў на ўроках беларускай мовы ў пачатковай школе.

У працы неабходна апісаць найбольш важныя віды дыктовак і выявіць адрозненні паміж імі, вызначыць мэты выкарыстання розных відаў дыктантаў у практыцы, акрэсліць асноўныя этапы правядзення дыктовак, раскрыць методыку правядзення кожнага этапа.

У практычнай частцы працы неабходна прадставіць распрацаваныя і практычна апрабіраваныя метадычныя рэкамендацыі па правядзенні дыктовак у канкрэтным класе.

Літаратура

Буркова Т. В. Рабочая классификация диктантов: Методические советы // Начальная школа. 1989. № 10-11. С.44-49.

Ганчароў В. А. Такія розныя дыктоўкі // Роднае слова. 1993. № 1. С.53-54.

Ладыженская Т. А. Творческие диктанты. М., 1963.

Сакалоўская С. М. Выкарыстанне графічных дыктантаў для павышэння граматычнасці вучняў // Начальная школа. 1998. № 7. С.86-87.

Ульченко З. С. Диктанты с изменением текста. М., 1982.

5. Вывучэнне фанетыкі ў пачатковых класах

Мэта – выявіць найбольш эфектыўныя шляхі вывучэння фанетыкі ў пачатковых класах.

У працы неабходна раскрыць змест і значэнне заняткаў па фанетыцы ў пачатковай школе, акрэсліць уменні і навыкі, якія павінны набыць вучні, прааналізаваць метады і прыёмы, што садзейнічаюць засваенню ведаў па фанетыцы.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, распрацаваць планы-канспекты ўрокаў па вывучэнні фанетыкі ў канкрэтным класе.

Літаратура

Бурлыка В. Вывучэнне фанетычных сродкаў на ўроках мовы // Беларуская мова і літаратура ў школе. 1990. № 5. С.21-25.

Бурлыка В. Сістэма моўных практыкаванняў для вывучэння фанетыкі мовы (камунікатыўны падыход) // Роднае слова. 1993. № 12. С.27-30.

Жедек П. С. Вопросы теории и методики обучения фонетике, орфоэпии, графике и орфографии: Программа развивающего обучения: В 2 ч. Томск, 1992.

Купров В. Д. Праздник фонетики // Начальная школа. 2001. № 1. С. 102-106.

6. Вывучэнне марфемнага складу слова ў пачатковых класах

Мэта – вызначыць найбольш аптымальныя шляхі вывучэння марфемнага складу слова і словаўтварэння ў пачатковай школе.

У працы неабходна акрэсліць лінгваметадычныя асновы вывучэння марфемнага складу слова і словаўтварэння ў пачатковай школе, вызначыць аб’ём вывучэння тэмы “Склад слова і словаўтварэнне” ў пачатковай школе, раскрыць сістэму вывучэння паняццяў “аднакаранёвыя слова”, “канчатак”, “корань”, “прыстаўка”, “суфікс”, апісаць асноўныя віды практыкаванняў па вывучэнні марфемнага складу слова і словаўтварэння.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць вынікі эксперыменту, распрацаваць і апрабіраваць сістэму практыкаванняў па вывучэнні тэмы “Склад слова”.

Літаратура

Верашчака Г. І. Развіццё мовы першакласнікаў на аснове работы па словаўтварэнню // Народная асвета. 1980. № 12. С. 55-59.

Вознюк Л. В. Опора на словообразование при изучении морфологии // Лингвистические знания — основа умений и навыков: Сб. ст. из опыта работы. М., 1985. С.71-78.

Катонова Е. М. Изучение состава слова в начальных классах школ с белорусским языком преподавания // Вопросы преподавания русского языка в школе с белорусским языком обучения: Темат. сб. науч. трудов. М., 1977. С.56-57.

Линк Н. А. Теоретические основы изучения морфематики в курсе русского языка в начальной школе // Начальная школа: плюс До и После. 2004. № 5. С. 51-56.

Львова С. И. Формирование представления о морфеме как значимой части слова // Лингвистические знания — основа умений и навыков: Сб. ст. из опыта работы. М.: Просвещение, 1985. С.39-58.

7. Вывучэнне лексікі на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах

Мэта — раскрыць змест і задачы вывучэння лексікалогіі ў пачатковай школе.

У працы неабходна раскрыць змест і задачы вывучэння лексікі беларускай мовы ў пачатковай школе, прааналізаваць сістэму азнаямлення малодшых школьнікаў з асноўнымі лексічнымі паняццямі, апісаць метады вывучэння лексікі ў пачатковых класах і віды працы, якія выкарыстоўваюцца на ўроках вывучэння лексікі.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, прадставіць распрацаваную і практычна апрабаваную сістэму практыкаванняў па вывучэнні матэрыялу ў канкрэтным класе.

Літаратура

Абабурка М. В. Асновы вывучэння лексікі беларускай мовы на ўроках чытання ў 1-4 класах. Мінск, 1986.

Абабурка М. В. Беларускае слова і яго вывучэнне. Мінск, 1986.

Баранов М. Т. Методика лексики и фразеологии на уроках русского языка. — М., 1988.

8. Методыка азнаямлення малодшых школьнікаў з фразеалагізмамі

Мэта — вызначыць найбольш эфектыўныя шляхі знаёмства малодшых школьнікаў з фразеалагізмамі на ўроках беларускай мовы.

У працы неабходна акрэсліць змест і задачы працы з фразеалагізмамі ў пачатковай школе, паказаць метадычныя асаблівасці знаёмства малодшых школьнікаў з гэтымі адзінкамі мовы.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, вызначыць агульныя рэкамендацыі і распрацаваць розныя тыпы практыкаванняў на засваенне фразеалагізмаў на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах.

Літаратура

Баранов М. Т. Методика лексики и фразеологии на уроках русского языка. М., 1988.

Леванцэвіч Л. В. Узбагачэнне мовы фразеалагізмамі // Пачатковая школа. 1997. № 9. С.11-13.

9. Вывучэнне назоўніка ў пачатковых класах

Мэта — вызначыць найбольш аптымальныя шляхі вывучэння тэмы “Назоўнік” у пачатковай школе.

У працы неабходна акрэсліць аб’ём тэарэтычных ведаў, які павінен быць засвоены ў пачатковай школе па тэме “Назоўнік”, адзначыць прынцыпы арганізацыі вывучэння назоўніка ў пачатковых класах, вызначыць сістэму метадаў і прыёмаў засваення праграмага матэрыялу, апісаць асноўныя віды практыкаванняў з назоўнікам у пачатковых класах.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, падабраць практычны матэрыял і заданні для замацавання ведаў па тэме, даць апісанне эксперыментальна правяраных урокаў па тэме ў канкрэтным класе.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Вывучэнне прыметніка ў пачатковых класах

Вывучэнне дзеяслова ў пачатковых класах

Літаратура

Антанішына І. І. Востраў дзеясловаў. Урок-падарожжа па тэме “2-я асоба дзеясловаў” у 4 класе // Пачатковая школа. 2000. № 7. С. 30-31.

Дайнека А. У. Скланенне прыметнікаў адзіночнага ліку (III клас). Урок-блок па беларускай мове // Пачатковая школа. 2003. № 10. С. 10-12.

Судніс К. А. Беларуская мова. Урок па тэме «Дзеяслоў. Агульныя звесткі» // Пачатковае навучанне: сям’я, дзіцячы сад, школа. 2004. № 5. С.17-19.

10. Вывучэнне тэмы “Словазлучэнне і сказ у пачатковых класах”

Мэта — апісаць метадыку фарміравання паняцця пра словазлучэнне і сказ у малодшых школьнікаў.

У працы неабходна выявіць значэнне і задачы вывучэння сінтаксісу ў пачатковых класах, акрэсліць змест і аб’ём паняццяў, якія фарміруюцца ў пачатковай школе, ахарактарызаваць сістэму вывучэння сінтаксісу ў пачатковай школе.

У практычнай частцы неабходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, прадставіць распрацаваныя і апрабаваныя ўрокі

(фрагменты ўрокаў) па вывучэнні тэмы “Словазлучэнне і сказ” у канкрэтным класе.

Літаратура

Вывучэнне словазлучэння ў школьным курсе сінтаксісу: Метадычныя рэкамендацыі. Мінск, 1978.

Гімпель І. А. Вывучэнне раздзела “Сказ” у 1-3 класах // Народная асвета. 1985. № 9. С.33-35.

Задворная А. Г. Вывучаем сказ і тэкст // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. 2002. № 2. С.8-11.

Облава В. А. Сказ: [Заданні па вывучэнню паняцця “сказ” на ўроках беларускай мовы ў 3 класе] // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. 1997. Вып.1. С.51-61.

Падгайскі Л. П. Словазлучэнне як прадмет сінтаксісу // Народная асвета. 1970. №8. С.67-74.

Работа над предложением и связной речью в начальных классах: Сб. статей . М., 1967.

11. Вывучэнні асноў пунктуацыі ў пачатковай школе

Мэта — акрэсліць шляхі вывучэння пунктуацыі ў малодшай школе.

У працы неаходна акрэсліць месца і задачы вывучэння пунктуацыі ў пачатковай школе, вызначыць асноўныя метады і прыёмы вывучэння пунктуацыйных правіл, апісаць асноўныя пунктуацыйныя памылкі, іх улік і прыёмы выпраўлення.

У практычнай частцы неаходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці распрацаваныя практыкаванні па навучанні пунктуацыі.

12. Розныя віды разбору на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах

Мэта — вызначыць ролю і метадыку правядзення розных відаў разбору на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах.

У працы неаходна акрэсліць значэнне разбораў у навучанні беларускай мове малодшых школьнікаў, выявіць месца разбору на ўроках, апісаць віды разбораў, якія выкарыстоўваюцца ў пачатковай школе.

У практычнай частцы неаходна прааналізаваць праграмы і падручнікі, прывесці вынікі эксперыменту, ахарактарызаваць метадыку правядзення розных відаў разбораў, прадставіць практычна апрабаваныя фрагменты ўрокаў з выкарыстаннем розных відаў разбору.

13. Самастойная праца вучняў на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах

Гл. парады да тэмы 3.8.

Літаратура

Гімпель І. Арганізацыя самастойнай работы вучняў на ўроках мовы // Народная асвета. 1975. №10. С.45-49.

Границкая А. С. Научить думать и действовать: Адаптивная система обучения в школе. М., 1991.

Жарова Л. В. Учить самостоятельности: Книга для учителя. М., 1992.

14. Тэкстаарыентаваны падыход да выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах

Мэта — раскрыць значэнне і сутнасць тэкстаарыентаванага падыходу да выкладання беларускай мовы ў пачатковай школе.

У працы неабходна акрэсліць розныя погляды на тэкстаарыентаванае навучанне, вызначыць дыдактычны і камунікатыўны аспекты выкарыстання тэкстаў на ўроках беларускай мовы, раскрыць ролю і месца выкарыстання тэкстаў пры вывучэнні розных мовазнаўчых тэм.

У другой частцы неабходна прааналізаваць падручнікі, распрацаваць заданні па розных мовазнаўчых тэмах з выкарыстаннем тэкстаў, прадставіць практычна апрабаваныя метадычныя рэкамендацыі.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Выкарыстанне тэксту ў працэсе фарміравання арфаграфічных і пунктуацыйных навыкаў

Выкарыстанне тэксту на ўроках граматыкі ў пачатковых класах

Мастацкі тэкст на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах

Літаратура

Грыцкевіч С. Л. Тэкст як аб'ект даследавання і сродак удасканалення маўленчай дзейнасці // Улюбёны ў роднае слова: Зб. навук. арт. Мінск, 2000. С.239-244.

Ипполитова Н. А. Текст в системе обучения русскому языку в школе: Учеб. пособие для студентов пед. вузов. М., 1998.

Мытнік Т. А. Вусныя практыкаванні на аснове звязнага тэксту // Улюбёны ў роднае слова: Зб. навук. арт. Мінск, 2000. С.234-239.

Никитина Е. И. Связный текст на уроках русского языка. М., 1966.

15. Займальны матэрыял на ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах

Гл. парады да тэм 2.11 і 3.18.

Літаратура

Авадеев Т. К., Колягин Ю. И. Еще раз о занимательности в обучении младших школьников // Начальная школа. 1992. № 9-10. С.34-44.

Бесова М. А. К познанию мира через игру. Минск, 1995.

Бондаренко А. К., Матусик А. И. Воспитание детей в игре. М., 1983.

Пидкасистый П.М. Технология игры в обучении. М., 1992.

Смоленцева А. А. Сюжетно-дидактические игры. М., 1987.

Суднічэнка Т. А. Вырасненне творчых задач на ўроках беларускай мовы і літаратуры // Адукацыя і выхаванне. 2001. № 8. С.32-36.

V. РАЗВІЦЦЁ МАЎЛЕННЯ МАЛОДШЫХ ШКОЛЬНІКАЎ

1. Сістэма працы па развіцці маўлення вучняў пачатковых класаў

Мэта – вызначыць найбольш эфектыўныя шляхі развіцця маўлення малодшых школьнікаў.

У курсавой рабоце неабходна вызначыць задачы, прынцыпы і кірункі працы па развіцці маўлення малодшых школьнікаў, апісаць віды і метады развіцця звязнай вуснай і пісьмовай мовы, ахарактарызаваць шляхі арганізацыі работы па культуры маўлення, узбагачэнні слоўнікавага запасу і засваенні граматычнага ладу мовы.

У практычнай частцы студэнт павінен па выніках канстатуючага эксперыменту распрацаваць сістэму працы, якая б у найбольшай ступені садзейнічалі б развіццю звязнага вуснага і пісьмовага маўлення вучняў, распрацаваць практыкаванні, скіраваныя на папярэджанне маўленчых памылак, прадставіць канспекты ўрокаў.

Літаратура

Касцян М. І. Што такое развіццё мовы // Народная асвета. 1982. № 5. С.52-54.

Ладыженская Т. А. Система работы по развитию связной устной речи учащихся. М., 1975.

Лукашук М. П. Развіццё мовы вучняў пачатковых класаў. Минск, 1980.

Львов М. Р. Методика развития речи младших школьников. М., 2003.

Падгайскі Л. П., Івашуціч Я. М. Развіццё мовы вучняў пачатковых класаў. Минск, 1980.

Политова Н. И. Развитие речи учащихся начальных классов. М., 1984.

Развіццё мовы малодшых школьнікаў: Зб. навук. прац / Пад рэд. В. У. Протчанкі, У. М. Вярбілы. Минск, 1976.

Соловейчик М. С. Методика развития речи младших школьников. М., 1994.

Щёголева Г. С. Системный подход в работе над развитием связной речи младших школьников. СПб., 1995.

Юртаев С. В. Принципы и методы развития речи // Начальная школа. 2004. № 9. С.37-42.

2. Метады развіцця маўлення малодшых школьнікаў

Мэта – ахарактарызаваць сучасныя метады развіцця маўлення малодшых школьнікаў.

У курсавой працы неабходна прадставіць гістарычны агляд метадыкі развіцця маўлення вучняў і ахарактарызаваць сучасныя падыходы да вырашэння праблемы, апісаць імітатыўныя, камунікатыўныя і канструктыўныя метады, акрэсліць патрабаванні да кожнай групы метадаў, а таксама набор прыёмаў, сродкаў навучання, тыпаў практыкаванняў.

У практычнай частцы студэнт павінен разгледжаныя метады і прыёмы развіцця маўлення праілюстраваць канспектамі ўрокаў ці іх фрагментаў.

..Літаратура

Кочеткова А. В. Комплексные методы развития связной речи младших школьников // Начальная школа. 2002. № 9. С. 64-67.

3. Фарміраванне навыкаў літаратурнага вымаўлення ў малодшых школьнікаў

Мэта – распрацаваць эфектыўную сістэму працы па фарміраванні навыкаў літаратурнага вымаўлення ў малодшых школьнікаў.

У працы неабходна апісаць сутнасць працы па развіцці маўлення малодшых школьнікаў на ўзроўні вымаўлення, вызначыць яе кірункі, ахарактарызаваць працу над галасавымі данымі, націскам, інтанацыяй, тэмпам маўлення і паўзамі, а таксама над выпрацоўкай арфаэпічных нормаў.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць вынікі эксперыменту, выявіць прычыны адхіленняў ад арфаэпічных нормаў, вызначыць шляхі іх папярэджання і распрацаваць сістэму адпаведных практыкаванняў.

Літаратура

Бондаренко А. А., Каленчук М. Л. Формирование навыков литературного произношения у младших школьников. М., 1990.

Бязручка А. Р. Интонация — показчик выразности маўлення // Пачатковая школа. 2000. № 2. С. 7-8.

Кулюкина Т. В., Шестакова Н. А. Фонетической ошибке — нет! // Начальная школа. 2002. № 4. С. 45-50.

Елисеева Л. В. Ударение — это важно. Формирование акцентологических навыков // Пачатковая школа. 1998. № 5. С. 12-16.

Липкина А. И., Оморокова М. И. Работа над устной речью учащихся на уроках чтения. М., 1979.

Рендакова Е. М. Использование методики скороговорения для развития речи младших школьников // Начальная школа. 2000. № 11. С. 34-38.

Тямина И. Ю. Об организации орфоэпической работы // Начальная школа. 2003. № 8. С. 63-66.

Шавель В. М. Лагічны націск // Пачатковая школа. 2002. № 2. С. 15.

4. Узбагачэнне лексікону малодшых школьнікаў

Мэта – выявіць магчымасці слоўнікавай працы як аднаго з кірункаў развіцця маўлення малодшых школьнікаў.

У працы неабходна вызначыць ролю і асаблівасці арганізацыі слоўнікавай працы ў пачатковых класах, ахарактарызаваць метады пашырэння лексікону малодшых школьнікаў, апісаць прыёмы тлумачэння незнаёмых слоў, працы з сінонімамі, антонімамі, амонімамі, паронімамі, мнагазначнымі словамі, словамі з пераносным значэннем, фразеалагізмамі.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць вынікі эксперыменту, прапанаваць сістэму працы, якая б у найбольшай ступені садзейнічалі ўзбагачэнню лексікону вучняў, прадставіць канспекты ўрокаў і іх фрагментаў.

Літаратура

Абабурка М. В. Асновы вывучэння лексікі беларускай мовы на ўроках чытання ў 1-4 класах. Мінск, 1986.

Абабурка М. В. Беларускае слова і яго вывучэнне. Мінск, 1986.

Верашчака Г. І., Бязручка А. Р. Актыўнае засваенне роднага слова // Пачатковая школа. 1999. № 11. С. 8-9.

Вілюга М. Значэнне слова і спосабы яго тлумачэння // Народная асвета. 1975. № 1. С.50-54.

Гамеза Л. М. Узбагачэнне слоўнікавага запасу школьнікаў пры вывучэнні роднай мовы // Беларуская мова і літаратура. 2000. № 2. С.98-102.

Канакина В. П. Особенности лексики младших школьников // Начальная школа. 1997. № 6. С.72-77.

Падгайскі Л. П. Узбагачэнне і актывізацыя слоўніка вучняў // Народная асвета. 1974. №2. С.44-49.

Касцян М. І. Шляхі ўзбагачэння і актывізацыі лексікі вучняў // Народная асвета. 1984. № 2. С.49-51.

Леванцэвіч Л. В. Узбагачэнне мовы фразеалагізмамі // Пачатковая школа. 1997. № 9. С. 11-13.

Работа над словом на уроках русского языка в начальных классах Сб. статей / Сост. П. А. Грушников. М., 1973.

5. Развіццё маўлення малодшых школьнікаў у працэсе аналізу вобразных сродкаў мастацкага твора

Мэта – распрацаваць эфектыўную сістэму працы з вобразнымі сродкамі мовы на ўроках мовы і чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна вызначыць ролю і асаблівасці слоўнікавай працы ў пачатковых класах, ахарактарызаваць прыёмы першаснага знаёмства малодшых школьнікаў з тропамі – эпітэтамі, метафарамі, параўнаннямі, гіпербалай, літотай.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць вынікі эксперыменту, прапанаваць сістэму працы, скіраванай на знаёмства малодшых школьнікаў з вобразнымі сродкамі, прадставіць канспекты ўрокаў і іх фрагментаў.

Літаратура

Аншакова С. Ю. Работа над эпитетом как средством раскрытия жанровых особенностей сказки // Начальная школа. 2004. № 6. С.55-57.

Елисеева М. Е. Работа над выразительностью речи младших школьников // Печатковая школа. 2001. № 12. С. 14-15.

Кручок М. К. “Я аздабляю нашу мову: даю прыметы розным словам” // Печатковая школа. 2004. № 12. С.12-17.

Рафаловіч А. М. Каб дзеці пачулі пералівы хваль. Работа над выяўленчымі сродкамі мовы на ўроках літаратурнага чытання ў 4 класе // Печатковая школа. 2000. № 4. С. 21.

Шумкина О. Н. Работа над метафоричностью речи младших школьников // Начальная школа. 2001. № 12. С. 24-26.

Федаровіч Г. М. У краіне мастацкага слова. Мінск, 2002.

6. Развіццё маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні часцін мовы

Мэта – распрацаваць эфектыўную сістэму працы па развіцці маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні часцін мовы.

У працы неабходна раскрыць лінгваметадычныя асновы развіцця маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні часцін мовы, у прыватнасці акрэсліць ролю працы па ўзбагачэнні слоўніка і развіцці граматычнага ладу маўлення вучняў пачатковых класаў, даследаваць праблемы засваення малодшымі школьнікамі граматычных нормаў беларускай літаратурнай мовы, апісаць розныя віды маўленчых практыкаванняў са словамі розных часцін мовы.

У практычнай частцы на аснове вынікаў канстатуючага эксперыменту і аналізу адпаведных падручнікаў распрацаваць сістэму працы па развіцці звязнага маўлення вучняў канкрэтнага класа пры вывучэнні марфалогіі.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Развіццё маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні назоўніка
Развіццё маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні прыметніка
Развіццё маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні дзеяслова

7. Развіццё маўлення вучняў пры вывучэнні словазлучэння і сказа ў пачатковых класах

Мэта – вызначыць найбольш эфектыўныя шляхі развіцця маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні сінтаксічных адзінак.

У працы неабходна разгледзець лінгваметадычныя асновы развіцця маўлення вучняў пачатковых класаў пры вывучэнні словазлучэнняў і сказаў, апісаць розныя віды маўленчых практыкаванняў са словазлучэннем і сказам.

У практычнай частцы студэнт павінен на аснове вынікаў канстатуючага эксперыменту і аналізу адпаведных падручнікаў распрацаваць сістэму працы па развіцці звязнага маўлення малодшых школьнікаў пры вывучэнні сінтаксічных адзінак.

Літаратура

Задворная А. Г. Вывучаем сказ і тэкст // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. 2002. № 2. С.8-11.

Работа над предложением и связной речью в начальных классах / Под ред. П. А. Грушников, В. Г. Горецкого. М., 1967.

Свірыдзенка В. І. Развіццё мовы малодшых школьнікаў пры азнаямленні з аднароднымі членамі сказа // Пачатковая школа. 2000. № 5. С. 12-13.

Фомичева Г. А. О формировании синтаксического строя речи младших школьников. Методика работы по синтаксису в начальных классах школы // Начальная школа. 2001. № 1. С. 15-29.

Харченко О. О. Как усилить коммуникативную направленность работы над предложением // Начальная школа. 2002. № 1. С. 27-31.

8. Засваенне граматычных нормаў малодшымі школьнікамі

Мэта – вызначыць найбольш эфектыўныя шляхі засваення граматычных нормаў вучнямі пачатковых класаў.

У працы неабходна апісаць сутнасць працы па развіцці граматычнага ладу маўлення малодшых школьнікаў, вызначыць яе кірункі, апісаць розныя метады і прыёмы працы.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць вынікі эксперыменту, вызначыць шляхі папярэджання адхіленняў ад граматычных нормаў, распрацаваць сістэму адпаведных практыкаванняў.

Літаратура

Закожурникова М. Г. Синтаксис письменной речи учащихся начальных классов // Речевое развитие младших школьников. М., 1970.

Развіццё граматычнага ладу мовы вучняў: Тэмац. зборнік навук. прац / Пад рэд. В.У. Протчанкі (адказ. рэд.), Я. М. Лаўрэля., 1977.

Фомичёва Г. А. К характеристике синтаксического строя устной речи детей 6-летнего возраста / Учебно-воспитательная работа 1-4 кл. М., 1980.

Тюленева Р. В. Усвоение литературных норм русского языка // Начальная школа.– 2004. № 6. С.102-104.

9. Методыка навучання тэкстаўтварэнню ў пачатковых класах

Мэта – вызначыць найбольш эфектыўныя шляхі навучання малодшых школьнікаў тэкстаўтварэнню.

У працы неабходна раскрыць лінгваметадычныя асновы навучання вучняў пачатковых класаў тэкстаўтварэнню: акрэсліць лінгвістычны статус тэксту, ахарактарызаваць яго асноўныя катэгорыі і структурныя адзінкі, апісаць сутнасць працы па навучанні тэкстаўтварэнню і розныя віды тэкставых практыкаванняў.

У практычнай частцы студэнт павінен на аснове вынікаў канстатуючага эксперыменту і аналізу праграмы і падручнікаў распрацаваць сістэму практыкаванняў і заданняў, скіраваных на ўдасканаленне тэкстаўтваральных навыкаў у вучняў канкрэтнага класа.

Літаратура

Вильде Т. Н. Работа над композицией в начальной школе // Начальная школа. 2001. № 9. С. 98-99.

Гребенченко Л. В. Виды заданий по формированию связной речи // Начальная школа. 2001. № 9. С. 100-102.

Кананенка Т. М. Праца з тэкстам на ўроках беларускай мовы: Вучэбна-метадычны дапаможнік. Брэст, 1993.

Ладыженская Т. А., Ладыженская Н. В. Текстовые умения. Как им учить? // Начальная школа: плюс До и После. 2005. № 5. С.3-8.

Литвинко Ф. М. Методика обучения текстообразованию в школе // Выбранные науковыя працы БДУ. Мінск, 2001. С.361-377.

Никольская Р. И. Содержание и методы обучения связному высказыванию в начальных классах. М., 1984.

Политова Н. И. Развитие связной речи на уроках русского языка в 1 классе. М., 1986.

Протчанка В. У. Шматаспектны аналіз і сінтэз на матэрыяле тэксту // Народная асвета, 1984. № 1. С. 44-48.

Решетаров А. А. Обучение первоклассников умению строить текст. М., 1984.

Юртаев С. В. Усвоение знаний теории текста как основы обучения его построению на уроках русского языка // Начальная школа. 2000. № 7. С.110-114.

10. Сістэма працы над пераказам у пачатковых класах

Мэта – ахарактарызаваць методыку правядзення пераказаў розных відаў у пачатковых класах.

У працы неабходна вызначыць месца пераказаў у сістэме работы па развіццю звязнага маўлення малодшых школьнікаў, ахарактарызаваць мэту, задачы, узровень уменняў і навыкаў, асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення пераказаў розных відаў, адзначыць патрабаванні да тэкстаў для пераказу.

У практычнай частцы студэнт павінен распрацаваць сістэму працы над вусным і пісьмовым пераказам у канкрэтным класе, прапанаваць сістэму практыкаванняў, скіраваных на папярэджанне маўленчых памылак, прадставіць канспекты ўрокаў ці іх фрагментаў, праверыць эфектыўнасць прапанаванай сістэмы работы эксперыментальна.

Літаратура

Верамейчык А. К. Вучымся пераказваць тэкст. Работа па падручніку “Беларуская мова” для I класа школ з рускай мовай навучання // Пачатковая школа. 2001. № 8. С. 7-9.

Кавалеўская Н. І. Работа над пераказам у II-IV (I-III) класах // Пачатковая школа. 1999. № 10-12.

Полухина Е. А. Активное слушанье в обучении изложению // Начальная школа. 2002. № 2. С. 23-24.

Протчанка В. У., Лаўрэль Я. М. Навучанне пераказу ў пачатковай школе. Мінск, 1995.

Тивикова С. К. Творческое изложение на основе метода прогнозирования // Начальная школа. 2004. № 2. С. 61-68.

11. Пераклад у навучанні малодшых школьнікаў

Мэта – ахарактарызаваць методыку правядзення перакладу ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць месца перакладу ў сістэме работы над звязным маўленнем малодшых школьнікаў, апісаць методыку правядзення перакладу ў пачатковых класах, выявіць асаблівасці перакладу слоў, словазлучэнняў, сказаў, тэкстаў з рускай мовы на беларускую.

У практычнай частцы студэнт павінен распрацаваць практыкаванні і заданні, скіраваныя на папярэджанне маўленчых памылак пры перакладзе,

прадставіць канспекты ўрокаў ці іх фрагментаў. Пажадана праверыць эфектыўнасць прапанаванай сістэмы работы эксперыментальна.

Літаратура

Валочка Г. М. Навучанне перакладу ў школе. Мінск, 1999.

12. Сачыненне ў сістэме развіцця маўлення малодшых школьнікаў

Мэта курсавой работы – ахарактарызаваць метадыку працы над сачыненнем у пачатковых класах.

У працы неабходна вызначыць месца сачыненняў у сістэме работы па развіццю звязнага маўлення малодшых школьнікаў, ахарактарызаваць мэту, задачы, узровень уменняў і навыкаў, асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення сачыненняў розных відаў (сачыненне-мініяцюра, апісанне карціны, сачыненне на літаратурныя тэмы, сачыненне казак, сачыненне на аснове вопыту і назіранняў вучняў).

У практычнай частцы студэнт павінен распрацаваць сістэму працы над сачыненнямі ў канкрэтным класе, прадставіць канспекты ўрокаў ці іх фрагментаў, пажадана праверыць эфектыўнасць прапанаванай сістэмы работы эксперыментальна.

Літаратура

Ерохина Е. Л. Ура! Опять сочинение // Начальная школа: плюс До и После. 2004. № 2. С. 31-36.

Зайцева О. П. Сочинения в начальной школе // Начальная школа: плюс и минус. № 6. С. 28-34.

Ладыженская Т. А. Система обучения сочинениям на уроках русского языка. М., 1979.

Лукьянчикова Л. Н. Уроки обучающего сочинения в начальной школе // Начальная школа. 2000. № 12. С.40-43.

Майская А. З. Методические рекомендации к написанию сочинения // Начальная школа. 2001. № 9. С. 40-44.

Мерзлякова И. Б. Написание сочинения-миниатюры с языковым заданием // Начальная школа: плюс До и После. 2003. № 8. С. 77-80.

Мурашковска И. П., Валюмс Н. П. Картинка без запинки. Методика рассказа по картинке // Пачатковая школа. 1996. № 5-7.

Перхорович К.И. Подготовка к написанию сочинений // Пачатковая школа. 2001. № 4. С. 27-28.

Сачыненне – праца творчая. Мінск, 1987.

Роляк Л. Н. Учимся писать сочинение по картине // Начальная школа. 2001. № 5. С. 96-98.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:
Навучанне малодшых школьнікаў напісанню сачыненняў-апісанняў
Навучанне малодшых школьнікаў напісанню сачыненняў-апавяданняў
Сачыненне на матэрыяле праведзенай экскурсіі ў пачатковых класах
13. Маўленчыя памылкі вучняў: іх дыягностыка і папярэджанне

Мэта – вызначыць эфектыўныя шляхі папярэджання маўленчых памылак у вучняў пачатковых класаў.

У працы неабходна вызначыць тыпы маўленчых памылак і ахарактарызаваць іх, акрэсліць прычыны лексічных, марфалагічных, сінтаксічных, лагічных і кампазіцыйных памылак.

У практычнай частцы на аснове аналізу пісьмовых прац вучняў канкрэтнага класа студэнт павінен вызначыць частотнасць маўленчых памылак рознага тыпу, распрацаваць сістэму працы па іх выпраўленні і папярэджанні.

Літаратура

Ладыженская Т. А. Система работы по развитию связной устной речи учащихся. М., 1975.

Лукашук М. П. Развіццё мовы вучняў пачатковых класаў. Мінск, 1980.

Львов М. Р. Методика развития речи младших школьников. М., 2003.

Падгайскі Л. П., Івашуціч Я. М. Развіццё мовы вучняў пачатковых класаў. Мінск, 1980.

Политова Н. И. Развитие речи учащихся начальных классов. М., 1984.

Соловейчик М. С. Методика развития речи младших школьников. М., 1994.

VI. Выхаванне і развіццё малодшых школьнікаў на ўроках беларускай мовы і літаратурнага чытання

1. Развіццё ў вучняў пачатковых класаў цікавасці да вывучэння беларускай мовы

Мэта — вызначыць метады і прыёмы развіцця цікавасці да вывучэння беларускай мовы ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць псіхалагічныя і педагагічныя ўмовы развіцця цікавасці да навучання ў малодшых школьнікаў, адзначыць асноўныя прыёмы развіцця ў вучняў цікавасці да ўрокаў беларускай мовы і чытання, выявіць, як развіццё цікавасці ўплывае на засваенне вучэбнага матэрыялу па роднай мове.

У практычнай частцы павінны быць прааналізаваны падручнікі, прадстаўлены ўласныя распрацоўкі ўрокаў з выкарыстаннем прыёмаў для развіцця цікавасці.

Літаратура

Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса. М., 1982.
Мятлюк Т. І. З любоўю да роднай мовы. Урок беларускай мовы ў І класе // Пачатковая школа. 2001. № 3. С. 28-29.

Подгаецкая І. М. Воспитание у учащихся интереса к изучению русского языка. М., 1985.

Туркевіч В. М. Урокі роднай мовы: Праблемы павышэння цікавасці да вивучаемага матэрыялу, паглыблення якасці яго засваення. Мінск, 1992.

Шукейло В. А. Воспитание интереса к урокам русского языка // Начальная школа. 1999. № 5. С. 14-17.

2. Выхаванне на ўроках беларускай мовы і чытання

Мэта — выявіць выхаваўчыя магчымасці ўрокаў беларускай мовы ў пачатковых класах.

У працы неабходна раскрыць значэнне і сутнасць выхавання на ўроках мовы і чытання, акрэсліць спосабы ўвядзення выхаваўчага матэрыялу ў працэс урока, ахарактарызаваць выхаваўчыя магчымасці розных відаў тэкстаў.

У практычнай частцы павінны быць прааналізаваны падручнікі, прадстаўлены тэксты, якія вырашаюць выхаваўчыя задачы, распрацавана сістэма заданняў на аснове гэтых тэкстаў.

Літаратура

Дейкина А. Д. Обучение и воспитание на уроках русского языка. М., 1990.

Еременко О. И., Яковлева Т. В. Воспитание толерантного сознания в процессе обучения русскому языку // Начальная школа. 2004. № 3. С.28-34.

Метадычныя парады можны выкарыстаць пры раскрыцці насупных тэм:

Эстэтычнае выхаванне вучняў пачатковых класаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Патрыятычнае выхаванне вучняў пачатковых класаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Экалагічнае выхаванне вучняў пачатковых класаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Маральнае выхаванне вучняў пачатковых класаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Літаратура

Авакян С. Г. Эмпатийное восприятие сказки и воспитание нравственных чувств // Terra Alba I / Проблемы беларускага літаратуразнаўства: (Да 85-годдзя з дня нараджэння А.Куляшова). Мінск, 2000. С.353-358.

Барковская О. М. Содержание, цель и задачи программы начального экологического воспитания // Начальная школа. 1994. № 2. С. 32 – 34.

Гордеева Т. Н. Экологическое образование и воспитание учащихся // Начальная школа. 2004. № 2. С. 75 – 82.

Макеева С. Г. Дневниковое письмо как средство духовно-личностного развития младших школьников // Начальная школа. 2001. № 10. С. 58.

Михальчук М. В., Ковальчук Т. А. Основы экологического образования младших школьников: Учебное пособие. Минск, 1996.

Мінаева В. М. Мастацкае слова ў экалагічным выхаванні малодшых школьнікаў // Пачатковая школа. 1995. № 11. С. 22 – 24.

Моладава Л. П. Гульнявыя экалагічныя заняткі з дзецьмі. Минск, 1995.

Сянкевіч М. І. Вучыць любові. З вопыту патрыятычнага выхавання на ўроках беларускай мовы ў школах з рускай мовай навучання // Пачатковая школа. 1996. № 11. С. 29-30.

3. Актывізацыя пазнавальнай дзейнасці вучняў пачатковых класаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Мэта — разгледзець прыёмы стымуляцыі пазнавальнай дзейнасці вучняў на ўроках беларускай мовы.

У працы неабходна прааналізаваць псіхалагічныя і педагагічныя ўмовы актывізацыі пазнавальнай дзейнасці вучняў пачатковых класаў, ахарактарызаваць сродкі развіцця пазнавальнай актыўнасці (прыклады, займальны матэрыял, асабістыя назіранні школьніка і інш.), акрэсліць спосабы і месца іх выкарыстання на ўроках беларускай мовы.

У практычнай частцы студэнт павінен прааналізаваць падручнікі, на прыкладзе вывучэння канкрэтных тэм беларускай мовы прадставіць практычна апрабаваныя метадычныя рэкамендацыі па актывізацыі пазнавальнай дзейнасці малодшых школьнікаў.

Літаратура

Бакулина Г. А. Интеллектуальное развитие младших школьников на уроках русского языка: 3 класс. М., 2004.

Власенков А. И. Развивающее обучение русскому языку. М., 1983.

Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения. Опыт теоретического и экспериментального исследования. М., 1986.

Границкая А. С. Научить думать и действовать: Адаптивная система обучения в школе. М., 1991.

Лысенкова С. Н. Методом развивающего обучения. М., 1988.

Некрасова Т. В. Развивающее обучение на уроках русского языка в начальной школе (букварной период). Томск, 1994.

Тихомиров О. К. Структура мыслительной деятельности человека. М., 1969.

Харламов И. Ф. Как активизировать учение школьников. Минск, 1975.

Шубинский В. С. Формирование диалектического мышления у школьников. М., 1979.

Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе. М., 1979.

4. Развіццё вобразнага мыслення малодшых школьнікаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Мэта — вызначыць сродкі і спосабы развіцця вобразнага мыслення малодшых школьнікаў на ўроках беларускай мовы і чытання.

У працы неабходна раскрыць сутнасць вобразнага мыслення, вызначыць умовы яго развіцця, акрэсліць прыёмы развіцця вобразнага мыслення.

У практычнай частцы трэба прааналізаваць падручнікі, прадставіць фрагменты ўрокаў і апрабіраваныя метадычныя рэкамендацыі па развіцці вобразнага мыслення ў вучняў малодшых класаў.

Літаратура

Рапенкова Т. В. Развитие воображения учащихся на уроках русского языка // Начальная школа. 2005. № 11. С.62-64.

Метадычныя парады можна выкарыстаць пры раскрыцці наступных тэм:

Развіццё пачуцця гумару і фантазіі на ўроках беларускай мовы і чытання

Развіццё памяці, увагі, лагічнага мыслення на ўроках беларускай мовы і чытання ў пачатковых класах

Развіццё творчай актыўнасці малодшых школьнікаў на ўроках беларускай мовы і чытання

Літаратура

Алешаева Я. Я., Тупарева Н. В. Развитие творческой активности младших школьников на уроках литературного чтения // Начальная школа: плюс До и После. 2004. № 11. С. 22-27.

Власенков А. И. Развивающее обучение русскому языку. М., 1983.

Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения. Опыт теоретического и экспериментального исследования. М., 1986.

Дыягностыка разумовага развіцця школьнікаў на ўроках беларускай мовы. Гродна, 1990.

Кандибур Г. Р. Развитие интеллектуальных способностей у детей 4-12 лет. Днепропетровск, 1997.

Лизунова А. В. Развитие внимания на уроках русского языка // Начальная школа. 2004. № 7. С.13-16.

Львов М. Р. Школа творческого мышления. М., 1993.

Матвеева Н. Б. Развитие словесно-логической памяти младших школьников на уроках русского языка и литературного чтения // Начальная школа: плюс До и После. 2004. № 7. С. 72-77.

Некрасова Т. В. Развивающее обучение на уроках русского языка в начальной школе (букварной период). Томск, 1994.

Свідзерская В. І. Гульні, казкі і мнематэчніка ў развіцці памяці дзяцей 6-8 гадоў // Пачатковая школа. 2005. № 6. С. 48-50.

Шубинский В. С. Формирование диалектического мышления у школьников. М., 1979.

5. Выкарыстанне краязнаўчага матэрыялу на ўроках беларускай мовы і чытання

Мэта — вызначыць месца і спосабы выкарыстання краязнаўчага матэрыялу на ўроках мовы і чытання ў пачатковых класах.

У працы неабходна акрэсліць ролю краязнаўчага матэрыялу ў выхаванні і навучанні малодшых школьнікаў, выявіць месца і прыёмы ўвядзення краязнаўчага матэрыялу на ўроках беларускай мовы і чытання.

У другой частцы неабходна прааналізаваць падручнікі, прадставіць распрацаваныя ўрокі (фрагменты ўрокаў) па асноўных тэмах з выкарыстаннем краязнаўчага матэрыялу.

Літаратура

Аюшова Ц. Н. Использование краеведческого материала на уроках русского языка в 4 классе // Начальная школа. 1999. № 11. С. 63-65.

Борціч М. М. Родны кут. Выкарыстанне краязнаўчага матэрыялу ў пачатковых класах // Пачатковая школа. 1997. № 5-6. С. 56-57.

Варанецкая Л. М. Фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці дзяцей старэйшага дашкольнага ўзросту. Мінск, 1997.

Овечкина Л. А. Краеведение в начальной школе // Начальная школа. 2004. № 11. С. 109-112.

Скривел В. И. Нестандартные формы знакомства с краеведческим материалом // Начальная школа. 2004. № 5. С. 22-24.

Спадчына маёй краіны: Матэрыялы для азнаямлення дзяцей з гісторыяй і культурай Беларусі: У 2 частках. Мазыр, 2005.

6. Выкарыстанне этнаграфічных звестак на ўроках беларускай мовы і чытання

Гл. парады да тэмы 5.

Літаратура

Голошумова Г. С., Свинаина Н. Г. Этнокультурное образование младших школьников // Начальная школа. 2003. № 8. С.22-26.

Кучегура Л. А. Этнокультурный компонент в структуре и содержании начального образования // Начальная школа. 2004. № 11. С. 106-109.

Сучкоў І. І. Этнашкола // Пачатковая школа. 1996. № 9. С. 44-45.

Тураина Н. А. Этнокультурологические основы формирования языковой компетенции школьника // Начальная школа. 2003. № 7. С. 54-55.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Узор афармлення тытульнага ліста курсавой работы

Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя
Максіма Танка”

Факультэт пачатковай адукацыі
Кафедра беларускага і рускага мовазнаўтва

**ВЫВУЧЭННЕ МАРФЕМНАЙ БУДОВЫ СЛОВА Ў ПАЧАТКОВЫХ
КЛАСАХ**

Допушчана да абароны

Загадчык кафедры ____Трафімовіч Т.Р.
Пракакол № __ ад _____ 20__ г.

Абаронена _____ 20__ г.
з адзнакай “_____”

Курсавая работа
студэнткі 41 групы
4 курса спецыяльнасці
“Пачатковая адукацыя”
завочнай формы атрымання
адукацыі
_____ Міхайлоўскай Наталлі
Іванаўны

Навуковы кіраўнік – кандыдат
філалагічных навук, дацэнт
_____ А.С.Васілеўская

Мінск, 20__

Узор афармлення зместу

ЗМЕСТ

УВОДЗІНЫ	3
ГЛАВА 1. ЛІНГВАМЕТАДЫЧНЫЯ АСНОВЫ ВЫВУЧЭННЯ МАРФЕМНАЙ БУДОВЫ СЛОВА Ў ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАХ	5
1.1 Змест, задачы і прынцыпы вывучэння тэмы “Склад слова”	5
1.2 Прыёмы і метады вывучэння тэмы “Склад слова”	9
ГЛАВА 2. АРГАНІЗАЦЫЯ РАБОТЫ ПА ВЫВУЧЭННЮ ТЭМЫ “СКЛАД СЛОВА” Ў ІІІ КЛАСЕ	17
2.1 Аналіз праграм і падручнікаў	17
2.2 Выяўленне ступені сфарміраванасці ўменняў па тэме “Склад слова” у вучняў ІІІ класа	20
2.3 Метадычныя рэкамендацыі па вывучэнні тэмы “Склад слова”	23
ЗАКЛЮЧЭННЕ	35
СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ	37
Дадатак 1. Апорныя схемы па тэме “Склад слова”	
Дадатак 2. Лінгвістычныя казкі, складзеныя вучнямі ІІІ класа	

Узор афармлення літаратуры

Праца аднаго аўтара	Сасім, І. А. Беларуская мова : педагагічная практыка ў пачатковых класах / І.А.Сасім. – Мінск : Універсітэцкае, 2001.– 140 с.
Праца двух і больш аўтараў	Сцяцко, П. У. Слоўнік лінгвістычных тэрмінаў / П.У.Сцяцко, М.Ф.Гуліцкі, Л.А.Антанюк. – Мінск : Выш. шк., 1990. – 222 с.
Калектыўны аўтар	Беларуская мова : энцыклапедыя / Беларус. Энцыкл. ; пад рэд. А.Я.Міхневіча. – Мінск : БелЭн, 1994. – 655 с.
Артыкул у часопісе	Шылава, А. С. Урок : гульня, пошук, праца / А.С.Шылава // Пачатковая школа. – 2001. – № 12. – С. 7-10.
Артыкул у зборніку артыкулаў	Саўко, У.П. Водгук і рэцэнзія як жанры школьнага сачынення / У.П.Саўко // Актуальныя пытанні беларускай лінгвістыкі (да 80-годдзя прафесара М.С.Яўневіча) : зб. нав. арт. / Бел. дзярж. пед. ун-т ; рэдкал. : П.А.Міхайлаў і інш. – Мінск : БДПУ, 2002. – С. 154-156.
Матэрыялы канферэнцый	Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : материалы респ. науч.-методич. конф., 12-13 нояб. 2003 г. / редкол. : С.А.Королевич и др. – Брест : Изд-во УО «БрГУ им. А.С.Пушкина», 2004. – 308 с.

ЗМЕСТ

ПРАДМОВА	3
ПАРАДАК ВЫКАНАННЯ КУРСАВОЙ ПРАЦЫ	4
План аналізу праграмы	5
План частковага аналізу праграмы	5
План цэласнага аналізу падручніка	6
План частковага аналізу падручніка	6
Структура курсавой працы	8
ТЭМЫ КУРСАВЫХ ПРАЦ	10
I. АГУЛЬНЫЯ ПЫТАННІ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ МОВЫ І ЧЫТАННЯ Ў ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАХ	10
II. МЕТОДЫКА НАВУЧАННЯ ГРАМАЦЕ	21
III. МЕТОДЫКА КЛАСНАГА І ПАЗАКЛАСНАГА ЧЫТАННЯ	27
IV. МЕТОДЫКА ВЫВУЧЭННЯ АСОБНЫХ ТЭМ ШКОЛЬНАГА КУРСА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ў ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАХ	38
V. РАЗВІЦЦЁ МАЎЛЕННЯ МАЛОДШЫХ ШКОЛЬНІКАЎ	46
VI. ВЫХАВАННЕ І РАЗВІЦЦЁ МАЛОДШЫХ ШКОЛЬНІКАЎ НА ЎРОКАХ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ І ЛІТАРАТУРНАГА ЧЫТАННЯ	54
Дадатак 1. Узор афармлення тытульнага ліста курсавой работы	60
Дадатак 2. Узор афармлення зместу	61
Дадатак 3. Узор афармлення літаратуры	62

Вучэбнае выданне

**КУРСАВЫЯ ПРАЦЫ ПА МЕТОДЫЦЫ ВЫКЛАДАННЯ
БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ё ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАХ**

Метадычныя рэкамендацыі

Складальнікі:

*Азарка Вольга Уладзіміраўна,
Васілеўская Алена Станіславаўна,
Свірыдзенка Вольга Іванаўна*

Рэдактар І.А.Смаршчок

Тэхнічнае рэдагаванне і камп'ютарная вёрстка А.М.Ахрэмчык

Падпісана ў друк 20.12.05. фармат 60x841/16. Папера афсетная. Гарнітура Арыял.
Друк